

V pozdrav državnemu prezidentu

Koncem tedna prispe v deželo prezident avstrijske republike, dr. h. c. Theodor Körner.

Najvišjemu predstavniku države velja danes naš pozdrav. Narod ga je na volitvah dne 26. maja 1951 izvolil in on je nosilec in vršilec narodove volje.

Po avstrijski ustavi mu je delokrog predpisan. Njemu pripada naloga, da izravnava politična nasprotja in pomaga v političnem življenju posebno tam, kjer formalna demokracija, ki se naslanja zgolj na številke, ni v stanju reševati in rešiti gotovih danih problemov.

Čeprav prihaja dr. Th. Körner iz kroga ene stranke, je on kot prezident vendar predstavnik vsega ljudstva, vse države.

Kakor se je Narodni svet koroških Slovencev 28. oktobra 1950 obrnil v posebni delegaciji in spomenici direktno na prezidenta dr. Karla Rennerja, tako se s tem obračamo danes direktno na prezidenta dr. Th. Körnerja samega, da povemo njemu vse, kar nas tišči in kjer mislimo, da smo kot državljani v svojih pravicah prikrajšani.

Veliko razumevanja smo našli pri pokojnem prezidentu za svoje narodne, kulturne in gospodarske potrebe. Na žalost je nenadna smrt prezidenta Rennerja iztrgala iz avstrijskega političnega življenja in tako je ostalo marsikaj, kar je bil on delegaciji Narodnega sveta koroških Slovencev zagotovil, do danes nerešenega.

V istih zadevah, v katerih smo se obrnili lani na prezidenta Rennerja, se danes obračamo na prezidenta Körnerja.

Kljub pozivu pokojnega prezidenta Rennerja tako državni kakor tudi deželni vladi, da se mora v deželi ustvariti mesto, ki bo pristojno, da odloča o vseh vprašanjih, ki zadevajo koroške Slovence, še tega mesta do danes nimamo in vse kaže, da se hočejo merodajni politični krogi izogniti tej odločitvi. Mi smo stavili konkretne pedloge glede narodnostne komisije in glede narodnostnega urada v deželi lani meseca decembra. Po hudi časopisni borbi minulega aprila so stvari zopet šle počivat v gotove predale.

Danes svojo zahtevo po izgraditvi narodnostne komisije in narodnostnega urada v deželi ponavljamo. Dokler v deželi in državi ni pristojnega mesta za ta vprašanja, tako dolgo to vprašanje ne bo rešeno, pa naj pišejo listi še toliko o „vzor-nih“ razmerah v deželi. Odklanjamo pa z vso odločnostjo izigravanje, pa naj si bo to od ene ali druge strani, odklanjamo igro, da vali državna vlada pristojnost za manjšinsko vprašanje na deželno vladno in deželna vlada izjavlja, da je pristojna izključno zvezna vlada na Dunaju.

Na Koroškem živita dva naroda. Nemci in Slovenci imenujejo Koroško svojo domovino in jo tudi ljubijo in njej služijo. Težka, krvava in brutalna je bila preteklost v deželi in nikdo, kdor gleda nazaj in zbija spomine na preteklost, ne želi, da bi se ti časi vračali, da bi nasilje reševalo vprašanja, ki vsak dan kričijo po rešitvi.

Zavestno smo obrnili svoje poglede v bodočnost. Zavestno iščemo izhoda iz vzdušja, da bi se narodi med seboj klali. Zavestno iščemo poti k medsebojnemu razumevanju, v katerem bo pripadalo vsakemu svoje.

Švica je leta 1938 našla pot, da je tudi maloštevilnemu retoromanskemu narodu priznala pravico, ki mu gre, da je priznala retoromanski jezik kot četrti deželni jezik.

Tudi mi smo lani decembra meseca stavili na prosvetno ministrstvo in na deželni šolski svet zahtevo, da se prizna slovenščini položaj drugega deželnega jezika na Koroškem. Zaman čakamo rešitve. Listi so polni pisanja o dvojezičnem ozemlju. Če imamo v deželi tako dvojezično ozemlje, kje sta dva enakopavna jezika?

Imamo šolsko odredbo o dvojezični šoli. Bili smo uverjeni, da bo ta šola vodila v deželi do boljših medsebojnih odnosov med obema narodoma. Toda še predno se je odredba dejansko izvajala v polovici teh 107 šol, so začeli tako ureditev rušiti tisti, ki politično živijo od spora med obema narodoma, tisti, ki so v polpreteklem času z vsemi močmi sodelovali, da se v deželi iztrebijo zadnji ostanki slovenščine. Domače

ljudstvo je slovensko in govori slovensko, vsi drugi pa imajo prekleto dolžnost, da se jezika domačega ljudstva priučijo, potem bo mir v deželi, konec bo hujskanja.

Uverjeni smo, da bo šola, o kateri so šolski strokovnjaki dne 8. 8. 1950 izrekli svoje priznalno naziranje in to iz svoje lastne šolske izkušnje, šele tedaj rodila sadove v vsej deželi in pričela zboljševati politično vzdušje, ko bo izvedba in nadzorstvo nad dvojezično šolo poverjeno šolniku, ki ima zato potrebno šolsko izkušnjo in je sam izšel iz te zemlje.

Odločno odklanjamo podtikavanje nacionalnega šovinizma, če mi zahtevamo slovensko gimnazijo ali kmetijsko šolo, pa naj si prihajajo ti očitki od ene ali druge vladne stranke ali pa od nacistične opozicije. Naša mladina ima pravico do popolne izobrazbe v svojem materinskem jeziku in to tu na Koroškem, kjer je doma. Jasno govori o tem tudi člen 7. osnutka državne pogodbe za Avstrijo. Sedaj, ko se zapadne velesile zopet trudijo, da pride do nadaljevanja razgovorov o avstrijski državni pogodbi, hočemo to prav posebno naglasiti, da so naše šolske zahteve nespremenljive in jih bomo ponavljali toliko časa, da bodo uresničene.

Na glas hočemo gospodu državnemu prezidentu povedati tudi, da smo zaprosili za subvencijo iz deželnih fondov, oziroma deželnega proračuna, za naši gospodinski šoli. To smo storili leta 1949, leta 1950 in zopet letos, 1951. Poudariti hočemo, da na vogli leta 1949 in leta 1950 niti odgovora nismo dobili, da pa se zaman iščemo postavke za ti dve šoli v deželnem proračunu, čeprav že 50 let opravljata vzgojno delo. Poudariti hočemo, da državna ustava v členu 149 predvideva sorazmerni delež na vseh izdatkih za kulturne, socialne in gospodarske potrebe.

Istotako moramo na glas povedati, da bo letos otvorena na Koroškem enajsta kmetijska šola in to v veliki meri s pomočjo ameriške pomoči. Zaman smo pričakovali, da se bo ob tej priliki uresničila zahteva po slovenski kmetijski šoli, čeprav vemo, da na ameriški strani ni bilo nobenih ovir, celo veliko razumevanje smo opazovali, da pa so bile ovire v deželi.

Dobro se zavedamo, da spodnji del dežele v gospodarskem življenju za vso deželo veliko pomeni, da doprineseja za prehrano tako Celovca kakor tudi Beljaka velik del, vendar moramo opazovati in beležiti, da gospodarske subvencije bežijo v severni del dežele. Južni del dežele kriči na vseh koncih in krajih po večjem in močnejšem upoštevanju v gospodarskem pogledu. Tudi to svojo skrb polagamo gospodu prezidentu na srce, ker vemo, da so mu vsi deli države v enaki meri pri srcu.

V tej zvezi ne moremo prezreti, da je skovan zakon za volitve v kmetijsko zbornico zopet tako, da bi udarili Slovence, da bi zopet zožili ali celo uničili tudi v gospodarskem pogledu vsak vpliv s slovenske strani, vsak vpliv tistih kmečkih krogov, ki se najbolj trdo borijo na svoji zemlji za svoj kruh in tudi za kruh mestnega prebivalstva. Tam, kjer so Slovenci leta 1932 pri kmetijsko zborniških volitvah po sodnijskih okrajih dobili večino, tam je bilo treba spremeniti volilne okolišče v politične okraje, tam pa, kjer Slovencev ni, pa so ostali sodnijski okraji in to v zgornji Ziljski dolini in Dravski dolini. Da kmetijska zbornica celo v jezikovno mešanem ozemlju pozna samo nemški jezik, je seve druga krivica, katero je zakonodajalec zavestno vnesel v volilni zakon.

Hočemo biti polnovredni državljani z vsemi dolžnostmi, toda tudi z vsemi pravicami. Na Vas, gospod prezident, se obračamo danes, ob priliki Vašega prvega obiska v deželi, v upanju, da boste po besedah in od Vašega prednika pričelih potih nadaljevali in tako rešili vprašanja, ki že desetletja zastrupljajo življenje v deželi in rešili tako, da bosta v deželi dva enakopravna naroda in da bo Koroška most in ne mostišče na vse strani, predvsem pa v Združeno Evropo, ki obeta evropskim narodom mirnejšo drugo polovico dvajsetega stoletja.

V tem smislu Vas, velespoštovani gospod prezident, v deželi pozdravljamo tudi koroški Slovenci in Vam želimo pri vsem Vašem delu obilo uspehov in tudi blagoslova od zgoraj.

Slovenščina — drugi deželni jezik

Ustava bivše avstro-ogrske monarhije poznala poleg nemškega oziroma madžarskega jezika še drugi deželni jezik, pri nas za Koroško torej slovenščino.

V pravnem in tudi v šolskem oziru je cela vrsta odločitev različnih ministrstev, ki govorijo izrecno o drugem deželnem jeziku za Koroško. Kakor hitro sta v deželi udomačena dva jezika, moreta biti samo enakopravna in to v zasebnem in javnem življenju.

Po dogodkih leta 1945 je nekaj časa izgledalo, da bo pri uradih upoštevana tudi slovenščina. Toda razmere so se prav kmalu obrnile v drugo smer in oblast je pričela vračati slovenske vloge. V odlokih ministrstva se je pojavila zopet označba „die Fremdsprache Slowenisch“. Tako je posebno značilen odlok prosvetnega ministrstva z dne 26. maja 1950 št. 24476-IV-16-50 in deželnega šolskega sveta za Koroško z dne 14. VI. 1950 št. 6699-50, ki govori o slovenščini kot tujem jeziku. To samo že nasprotuje členu 19 StGG. in členu 67 sentžermenske pogodbe in s tem členu 149 državne ustave.

Z ozirom na ta dejstva je Narodni svet koroških Slovencev vložil dne 29. decembra 1950 posebno vlogo na ministrstvo za prosveto na Dunaju in na deželni šolski svet v Celovcu z zahtevo, da se prizna slovenščini za koroško deželo položaj drugega deželnega jezika. Po devetih mesecih na imenovano vlogo Narodni svet še ni dobil nobenega odgovora. Pravilno pojmovani demokraciji bi odgovarjalo, da bi v deželi slovenščina in nemščina bili enakopravna jezika. Ne samo, da je velik del slovenskega kulturnega življenja rasel na Koroškem, da je bil pred 80 ali 90 leti Celovec središče slovenskega kulturnega ustvarjanja, tudi dejstvo, da govori danes velik del koroškega prebivalstva slovenski, mora biti merilo, da se prizna slovenščini položaj drugega deželnega jezika.

Pri tem mislimo na narode v Švici, kjer država vsak dan znova svetovno demonstrira pravo obliko demokracije in kaže tudi pot, ki vodi do medsebojnega spoštovanja narodov. Tako predstavlja Švica za Evropo vzor in tudi že praktično izveden primer sožitja evropskih narodov. Zdi se nam, da

je ona vzor predvsem v tem, da so večinski narodi v Švici iz svojega lastnega nagiba storili tisti korak, ki je temelj enakopravnosti. Priznali so tudi najmanjšemu švicarskemu narodu enakopravnost v jezikovnem pogledu. To se je zgodilo na splošnem ljudskem glasovanju v vsej Švici leta 1938, ko so Nemci, Francozi in Italijani svojim sodeželanom, Retoromanom, dali jezikovno enakopravnost. Naglasiti moramo, da so Retoromani tudi še danes brez lastnega pismenega jezika, da se poslužujejo v vsem svojem kulturnem ustvarjanju svojih štirih dialektov.

Mi Slovenci pa imamo visoko razvit pismen jezik in raditega še bolj upravičeno zahtevamo jezikovno enakopravnost v deželi. Kako važno je ravno tudi to vprašanje, kaže postava za volitve v kmetijsko zbornico, ki pozna tudi v uradovanju v vseh svojih podorganizacijah samo nemški jezik.

Zato z vso upravičenostjo zahtevamo vpostavitve enakopravnosti za slovenski jezik. To zahtevo ponavljamo tudi sedaj ob priliki visokega obiska v deželi in verj, da bomo v duhu prave demokracije prišli do zaželenega cilja.

Kdaj dobimo Narodnostno komisijo in urad

V svojih prizadevanjih spraviti slovenska vprašanja na Koroškem korak dalje k resnični enakopravnosti obeh narodov v deželi smo vedno zopet dobili kup obljub in lepih besedi. Ko smo se trudili, da bi premaknili ta vprašanja z mrtve točke, so se končno pojavile težave „v tehničnem oziru“. Na enkrat se je skazalo, da pri nas ni mesta, ki bi v narodnostnih zadevah bilo pristojno. „Naš tednik“ je svoj čas priob-

čil tozadevna pisma, ki je zvezni kancler valil odgovornost na deželnega glavarja in ta zopet na zvezno vladno.

V takem položaju se je Narodni svet koroških Slovencev obrnil na tedanjega državnega predsednika dr. Rennerja. Ta je kazal za zadevo veliko zanimanja in je izjavil, da je to očitno odrekanje pravic (Rechtsverweigerung). Na njegovo inter-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Politični teden

Japonska je dobila svojo mirovno pogodbo in z njo neodvisnost. Kakšna bo sovjetska reakcija na diplomatski poraz v San Francisku, se še ni pokazalo. Japonska zdaj slavi kot prva od poraženih velesil „trojnega pakta“ začetek svojega normalnega političnega in gospodarsko-vojaškega preporoda. Ta se je pričel v znaku velikih uspehov demokratiziranja japonskega političnega in družabnega življenja, katerega so znali uvesti Amerikanci s svojo tolerantno okupacijo, predvsem pa tudi v znaku politično-vojaške nujnosti. Združenim državam ameriškim je uspelo s soglasnostjo največje večine držav članic UNO priversti Japonsko iz vloge premagane in zasedene dežele v vlogo enakopravne in vojaške zaveznice. Položaj na Daljnem vzhodu se je v vsakem oziru bistveno spremenil. To je gotovo dejstvo, čigar posledice se bodo šele pokazale.

Konferenca v San Francisku je minula in sledila je konferenca zunanjih ministrov v Washingtonu. Varnost in obramba Zapadne Evrope je bil glavni namen teh posvetovanj. Francoski, angleški in ameriški zunanji ministri so iz teh posvetovanj potegnili naslednje zaključke, v kolikor ji je mogoče doslej razbrati:

Zapadna Nemčija se bo oborožila. Vendar ostane neko zavezniško nadzorstvo tudi nad upravno samostojnostjo bonnske vlade. Razumljivo je, da je v vojaškem pogledu to nadzorstvo še vidnejše. Kljub vsemu temu pa drži, da bo Zapadna Nemčija v kratkem postavila na noge nekaj divizij — kancler Adenauer jih je obljubil 30 — ki bodo v sklopu Atlantske zveze tvorile najmočnejše jedro zapadno-evropske obrambne armade pod poveljstvom Eisenhowerja.

Z ozirom na to prvo točko pravijo časopisi, pa je angleško javno mnenje „re-zervirano“ in angleška vlada „opazuje“. Francozi so dobili po svojem zunanjem ministru zagotovilo, da francoska vlada ni pristala na vzpostavitev nemške oborožene sile, ameriški komentatorji, za Evropo namenjeni, pa pravijo, da so vsa jamstva podana, da med nemškim narodom nacizem ne bo mogel več ogroziti demokracije.

Nemškemu narodu mora vsak želeči, da pride do večjega samoodločanja, tako v gospodarskih kot v političnih stvareh. Seveda vse to pod pogojem, da ne bo kdo izpodkopaval demokratičnih osnov zapadnega sveta. Ti „kdo“ so seveda stari nacisti, ki menijo, da je prišel čas njihovega vstajenja.

Kdor bere nemške časopise bo tega duha med Nemci samimi skoraj manj občutil, kot pri nas v Avstriji. „Avstrijski“ časopisi (dovolj znani) posvečujejo naslovne strani že več mesecev samo pogajanjem okrog remilitarizacije Nemčije. „Veliki preobrat“, „Nemčija na novi poti“, so naslovi, ki sami na sebi ne morejo izzvati posebnih pritikanj. Seveda so taki naslovi na dnevnem redu, če je list dnevnik in če je tedenski časopis, je pa itak polovica tega „avstrijskega“ lista posvečena vprašanjem iz bivšega „Reicha“.

Tukaj smo koroški Slovenci pa že nekaj bolj občutili in to tudi vsak ve, zakaj. — Znani solnograški dnevnik, ki spada v skupino prej omenjenih „avstrijskih“ listov, je zadnje čase pokazal predvsem dve skrbi: ali bo ali ne bo prišlo do nemške „Wehrmacht“ — in ... posebno vnmemo za šolsko vprašanje pri nas na južnem Koroškem.

San Francisco - Washington - Ottawa

Po podpisu mirovne pogodbe z Japonsko v San Francisku so se zbrali zunanji ministri Združenih držav, Velike Britanije in Francije v ameriškem glavnem mestu, da se posvetujejo o najvažnejših svetovnih vprašanjih.

Zdi se, da je bilo pri teh razgovorih v Washingtonu najvažnejše vprašanje ureditev razmerja do Nemčije in gotovo je, da so pri tem zahtevali in tudi dosegli Amerikanci za Zapadno Nemčijo precejšnje ugodnosti. Verjetno bi želeli Amerikanci skleniti z Zapadno Nemčijo mirovno pogodbo na enaki podlagi, kakor je bila sklenjena pogodba z Japonsko. Seveda pa s tem niso zadovoljni politiki v Vzhodni Nemčiji, ki so začeli z veliko propagando proti tej ameriški politiki v Nemčiji. V Berlinu se je sestal vzhodno-nemški ljudski zbor, ki je sklenil predvsem dvojce:

1. Izvedba vsenemških volitev za vzpostavitev enotne in demokratične Nemčije.
2. Pospešnje sklenitve mirovne pogodbe z Nemčijo.

V Zapadni Nemčiji in v vseh zapadnih državah pa so prepričani, da so vsi taki sklepi nastali samo pod silo razmer in da ne pomenijo dosti več kot navadna propaganda.

Avstrijska državna pogodba

V Washingtonu so razpravljali zunanji ministri tudi o tem, kako bi bilo mogoče zopet začeti z razgovori o sklenitvi avstrijske državne pogodbe. To vprašanje seveda ni tako enostavno. V slučaju, da bi namreč poizkušale zapadne sile skleniti z Avstrijo svojo državno pogodbo, bi se moglo zgoditi nekaj podobnega, kar že imamo v Nemčiji: vzhodni in zahodni del države. Zato je treba pri sklepanju avstrijske državne pogodbe večje previdnosti.

Verjetno bodo Združene države, Velika Britanija in Francija zahtevale od Sovjetske zveze, da se nadaljujejo pogajanja za avstrijsko državno pogodbo. V smislu zadnjih razgovorov o avstrijski državni pogodbi je londonski sovjetski poslanik v Londonu, Zarubin, predsednik zastopnikov zunanjih ministrov pri sklepanju o avstrijski državni pogodbi in bi zato on moral sklicati prihodnjo sejo zastopnikov zunanjih ministrov.

Atlantska zveza

V kanadskem glavnem mestu, v Ottawi, so se sestali prejšnjo soboto zastopniki dvanajstih držav — članic Atlantske zveze — na tajno posvetovanje o svetovno političnem položaju.

Pri tem je najprej poročal francoski zunanji minister Schuman o vključitvi nemških oddelkov v skupno evropsko vojsko. To naj bi se zgodilo že letos v pozni jeseni.

Nadalje se na tej konferenci razgovarjajo tudi o gospodarskih vprašanjih držav Atlantske zveze v zvezi z večjimi izdatki za oboroževanje. — Zelo važen pri tej konferenci bo verjetno tudi sklep, da pristopita v Atlantsko zvezo še Grčija in Turčija. Proti takemu sprejemu, ki mora biti po pravilih Atlantske zveze soglasen, so bile doslej skandinavske države. S sprejemom teh dveh držav v Atlantsko zvezo bi bile namreč vse države te zveze prisiljene priti z vojsko na pomoč, ako bi bila napadena ena od teh dveh držav. Ker pa je ravno nevarnost vojnih zapletljav v Sredozemskem morju in na Bljnjem vzhodu zelo velika, je tudi razumljivo, zakaj so se doslej skandinavske države branile priznati sprejem Turčije in Grčije v Atlantsko zvezo.

Značilne so besede, ki jih je na konferenci v Ottawi takoj ob začetku izrekel predsednik Atlantske zveze, nizozemski zunanji minister van Zeeland, ki je dejal: „Vsi slutimo in vsi se bojimo, da se vedno bolj bliža trenutek, ko se bo nepreklicno odločilo o miru in vojni. Zato pa je nujno, da države Atlantske zveze s pospešenim oboroževanjem dohitijo vojno pripravljenost Sovjetske zveze. Samo tako se bo mogoče izogniti tretji svetovni vojni.“

Edvard Kardelj o Trstu

Jugoslovanski zunanji minister Edvard Kardelj je v izjavi dopisniku tržaškega dnevnika „Corriere di Trieste“ v imenu jugoslovanske vlade izjavil, da bi morala vsaka sprememba katere koli mirovne pogodbe temeljiti na sporazumu vseh zainteresiranih sil. Zato mora tudi sprememba italijanske mirovne pogodbe temeljiti na sporazumu med Jugoslavijo in Italijo in to predvsem na sporazumu o rešitvi tržaškega vprašanja.

Nadalje je minister Kardelj ponovil ponudbo, ki jih je stavil Italiji maršal Tito glede rešitve tržaškega vprašanja.

Na vse to je odgovoril italijanski ministrski predsednik Alcide De Gasperi, ki je na časnikarski konferenci v Ottawi dejal, da je na seji držav Atlantske zveze poročal tudi o tržaškem vprašanju. Pri tem je zahteval, da mora vprašanje Trsta biti rešeno tako, da bo to odgovarjalo italijanskim željam in pa istočasno tudi zahtevam zapadnoevropske obrambe.

Kdaj dobimo Narodnostno komisijo in urad

(Nadaljevanje s 1. strani)

venccijo je končno koroški deželni glavar pozval „Nar. svet kor. Slovencev“, da predloži svoje želje, kako si predstavlja urad, ki bi bil za narodnostne zadeve pristojen.

Nato so zastopniki Nar. sveta oddali točno izdelan osnutek za takozvano „Narodnostno komisijo in Narodnostni urad“ (KVK in KVA) dne 29. 12. 1950 v uradu deželnega glavarja. Namesto odgovora, ki smo ga pisмено zahtevali še dne 16. 2. 1951, so se začeli aprila meseca 1951 nesramni napadi na naše predstavnike v merodajnem koroškem časopisju. Prestvarne in upravičene so pač bile zahteve osnutka, da bi mogli v vladajočem velenemškem združenju v deželi o njih stvarno razpravljati. V tem duhu vendar pojmujejo enakopravnost že desetletja tako, da je Nemec gospod, Slovenec pa naj bo ponižen podložnik.

Zato je potrebno, da sedaj ob obisku novega državnega predsednika ponovno pribijemo glavne točke osnutka. Upamo, da bomo pri njem našli enako razumevanje kot smo ga našli pri njegovem predniku.

Naš osnutek zahteva, da se po danih izkušnjah ustanovi posebna komisija in urad, ki bi bila pristojna za vsa narodnostna vprašanja v kulturnem, političnem, socialnem in gospodarskem pogledu. To potrebo so nam čestokrat potrdili vsi vrhovi države od pokojnega prezidenta in zveznega kanclerja pa do deželnega glavarja. V ta namen se naj osnuje posebna komisija (Kärntner Volksgruppenkommission-Koroška narodnostna komisija), kateri bi naj bil dodeljen kot izvršni organ „Narodnostni urad (Kärntner Volksgruppenamt)“. Komisijo sestavljajo: deželni glavar kot zastopnik državne uprave in en član deželne vlade kot zastopnik dežele ter dva zastopnika Slovencev. Ta komisija imenuje članice narodnostnega urada, ki morajo biti — je menda samo po sebi umevno — Slovenci.

Kot prizivna instanca v državnem merilu pa naj bi se osnovala smiselno za vse narodnosti v Avstriji posebna vrhovna komisija in urad pri zvezni vladi na Dunaju.

Komisija naj ne bi imela samo naloge, da na predlog svojih članov nadzira postopanje držav. in dežel. upravnih organov na določenem ozemlju, kjer prebivajo Slovenci, marveč bi imela tudi pravico in dolžnost, da sama podvzema vse ukrepe, ki morejo služiti podvigu in procvitu slovenskega kulturnega in gospodarsko-političnega življenja. Jasno, da naj bi v njeno pristojnost med drugim spadalo: odločujoča beseda pri nastavljanju učiteljev na dvojezičnih šolah ter pri nastavitvi šolskega nadzornika za te šole, pravica protesta proti vsakovrstnemu nepravilnemu ravnanju proti Slovincem, pravica postaviti predloge

glede zakonov, ki se sklepajo in prizadevanje Slovence, pravica in dolžnost, da poskrbi za sorazmerno zadostno upoštevanje slovenskih krajev v primeri z nemškimi v pogledu državnih podpor in subvencij ter za zadostno sorazmerno gnotno podkrepitev slovenskega kulturnega in gospodarskega življenja.

Narodnostni urad ima kot izvršilni organ še predvsem nalogo, da vse pojave v zvezi s prej navedenimi nalogami točno zasleduje ter izdela potrebne predloge in pripravi ukrepe, da komisija o tem v najkrajšem času lahko odloča.

Vse te temeljne zahteve so v osnutku obdelane na podlagi določil avstrijske državne ustave (Art. 7 B-VG, Art. 2, 3, 12, 13, 14 u. 19 StGG.) ter St. Germainске državne pogodbe (Art. 66 ff. St. V. v. St. G.). Zato smo mnenja, da ni samo možno, da se naš predlog uresniči, marveč je dolžnost merodajnih državnih krmarjev, da poskrbijo za pravilno izvedbo postavnih in pogodbenih obveznosti. Mislimo torej, da bo gospod prezident ob priliki svojega državnega obiska imel dovolj priložnosti, da v smislu svoje dolžnosti biti čuvar postav in ustave posveti zadosti pozornosti tudi našim problemom.

Če bo imel dobro voljo, bo moral spoznati, da naše zahteve niso „šovinistične“, kot se na Koroškem zlonamerno tako pogosto trdi. Če enako število slovenskih in nemških zastopnikov v Nar. komisiji za naše Nemce ni sprejemljivo, kaj potem? Nikdar še Slovenci nismo zahtevali, da bi naj bili pri nemških zadevah mi „paritetično“ soudeleženi. Zato pa moramo zahtevati vsaj najmanj to, da imamo v naših zadevah enak glas, kot nemški zastopnik dežele in države. Drugače bi vendar naprej trajal neznozen položaj, da nam nemška stran diktira in si lasti pravico le za se! Vsi dobromisleči pa bodo menda tudi uvideli, da mora imeti vsak član komisije, kot je v osnutku predvideno, torej tudi Slovenci, pravico pritožiti se na Aliirani svet ali na organizacijo Združenih narodov. Če se temu, nemški sosedje, protivite, potem Vas k temu more siliti samo slaba vest, kajti drugače bi se Vam vendar te določbe ne bilo treba bati.

Mi, in z nami tudi zunanji svet, pričakujemo, da bo prezidentov obisk pripomogel k uresničitvi naših zahtev in s tem do enakopravnosti v deželi! Dokler pa v deželi in državi niti ni pristojnega mesta za slovenske zadeve, tako dolgo so vse lepe besede le prazen nič! Zato ustanovite končno že zahtevano Narodnostno komisijo in urad, da nam ne bo treba pravice iskati drugod! Zamolčati ali ubiti pa se pravica ne da, tudi naša ne!

KRATKE VESTI

Ameriški vojni minister George Marshall — ki bo letos koncem decembra star 71 let — je odstopil iz „čisto osebnih razlogov“, kakor sporoča v svojem pismu predsedniku Trumanu. — Na njegovo mesto je bil imenovan dosedanjí namestnik vojnega ministra, Robert A. Lovett, ki je star 56 let.

Nekateri angleški listi vedo poročati, da naj bi bile nove volitve v poslansko zbornico v Veliki Britaniji sredi meseca novembra t. l.

Tudi v Parizu grozijo mesarji s stavko, ako vlada ne bi ukinila maksimalnih cen za meso.

Na neki gorski cesti v Indiji se je podrl pod avtobusom most; 45 potnikov je našlo smrt v valovih narasle reke. — V Združenih državah je v pokrajini Colorado pri letalskih predvajanjih strmoglavil avion, ki je zapeljal med gledalce in avtomobile. Pri tem je bilo 20 gledalcev mrtvih, veliko število oseb je bilo težko ranjenih, materialna škoda je zelo velika.

Iz Češkoslovaške je pripeljal preko meje na Bavarsko brzovlak s preko 100 potniki. Vlak, ki je imel lokomotivo, tri vagona in paketni voz, je prevozil mejo brez dovoljenja in večina potnikov je izjavila, da se noče več vrniti na Češko.

Na Finskem je odstopila vlada, nova pa bo sestavljena, ko se bodo vladne stranke sporazumele o novem gospodarskem načrtu.

V Varšavi na Poljskem so našli umorjenega načelnika glasbenega oddelka varšavskega radia, dramatika Stefana Martyka. — Po sporočilih uradnih vesti so ubile Martyka „fašistične bande“.

Ko je prejšnji teden maršal Tito izrazil pripravljenost jugoslovanske vlade, da se pogaja z italijansko vlado o rešitvi tržaškega vprašanja, je sedaj enako pripravljenost izrazil tudi italijanski ministrski predsednik Alcide De Gasperi, ki se mudi v Ottawi v Kanadi na konferenci Atlantske zveze.

Izračski zunanji minister je odpotoval v Združene države, kjer se bo razgovarjal o raznih političnih vprašanjih z merodajnimi osebnostmi Združenih držav.

Vsled vojnih dogodkov na Koreji je izgubilo življenje v prvih 15 mesecih vojne življenje okrog 1 milijon civilistov, okrog 8 milijonov pa jih je ranjenih. Beguncev je skoraj 6 milijonov in dva milijona od teh je našlo pri svojem povratku razbite in porušene domove.

V Bukarešti na Romunskem so vprizorili velik proces proti desetim katoliškim duhovnikom — med njimi sta dva škofa — ker so „vohunili proti domači državi za Združene države in za Vatikan“.

Na Češkoslovaškem je bilo zaradi spremembe vlade zamenjanih več ministrov, o katerih sodijo, da niso bili zadosti zanesljivi v komunističnih vrstah.

V belgijskem rudokopu Quaregnon pri Monsu je 600 metrov globoko pod zemljo zasutih šest rudarjev, med njimi pet Italijanov. Doslej se je posrečilo rešiti živga enega rudarja.

Alarm! Gospod dež. šolski nadzornik

Iz raznih delov dežele prihajajo alarmantne vesti. Vse slovenske knjige za ljudsko šolo so pošle. Ker ni slovenskih knjig, vpeljujejo učitelji na svojo pest nemške knjige. Gospod deželni šolski nadzornik, ali Vam ni bilo znano, da so knjige pošle? Ali Vam ni bilo znano, da so se založbe šolskih knjig same interesirale za nove naklade? Ali ste se pridružili stališču merodajnih, da bi raje čakali na državno pogodbo za Avstrijo?

Obtožujemo šolsko oblast in vse politične kroge okoli deželnega šolskega sveta, ker niso posvetili šoli zadosti pozornosti in pravočasno poskrbeli potrebnih knjig. Taka je torej enakopravnost, katero izpričujejo dejstva.

Nam očitajte šovinizem in nestrpnost, sami pa dajete inozemstvu, ki se za razmere v deželi izredno zanima, najmočnejše dokaze v roke za svoje nezasišano zadržanje.

Domovina v nevarnosti ali „Elternrecht“

V Št. Lenartu pri sedmih studencih je zadnja leta poučeval učitelj, g. Armin Kurbus.

Vso svojo pozornost je posvetil šolski mladini v šoli in tudi izven šole.

Ponovno je s svojimi šolskimi otroki nastopil v celovškem radiu.

Ob koncu šolskega leta je bila dvakrat izredno uspela sklepna prireditev in sicer dvojezično, kar je vse šentlenarčane zadovoljilo.

Tekom letošnjih počitnic so otroci in tudi starši naprosili g. učitelja, da pripravi izlet šoloobveznih in izsolanih otrok v Gorico in Trst. Da zmanjša g. učitelj otrokom potne stroške, jih je ponovno naučil nekaj narodnih pesmi in malo igrice, s katero so nastopili v Gorici in v tržaškem radiu.

Vsi zadovoljni so se otroci vrnili na svoje domove, saj so ja na poti videli toliko novega in lepega.

Toda gospoda učitelja je čakalo presenečenje. Bila je to karta, s katero mu deželni šolski inšpektor Sacher sporoča, da je premeščen na Knežo nad Djekšami. Pri varnostni policiji v Celovcu pa je bila že debela pritožba proti g. učitelju, katero je podpisal g. primarij dr. Lukešič iz Beljaka na posredovanje socialista g. C.

Veliko razburjenje je vladalo v Celovcu, ker ni bilo za to premestitev najti odgovorne osebe.

Starši v Št. Lenartu so zbrali podpise in deputacija šolskega sveta je potovala k deželnemu šolskemu nadzorniku, da protestira proti premestitvi g. Kurbusa in uporabi to priliko, da pouči g. nadzornika tudi o nedostatkih na šentlenarški šoli. Bilo bi vsekakor zanimivo zvedeti, če je znano g. okrajnemu nadzorniku dr. Pototschniggu v Beljaku in g. deželnemu nadzorniku Sacherju, da ponovno nadomeščajo g. nadučitelja v njegovi „onemoglosti“ njegova 11 letna hčerka ali sin ali njegova žena. Pripomniti bi bilo treba, da taka „onemoglost“ ponovno nastopi, da na tem trpi ugled šole in trpi hudo tudi pouk sam.

Da starši podkrepijo svojo zahtevo po

vrnitvi učitelja Kurbusa, so zbrali podpise in dodali svojim podpisom sledeče besedilo: „V času, ko se toliko govori o „Elternrecht“ in o tem tudi toliko pišejo, zahtevamo mi starši, da ostane g. Kurbus v veselje in zadovoljnost staršev in otrok v Št. Lenartu. Na upoštevanju naše zahteve bomo spoznali vrednost pravice staršev.“

Ne smemo pa pri tem poročilu mimo opazke g. deželnega šolskega nadzornika, ki je bil mnenja, da g. Kurbus vodi pevski zbor, kar vendar ogroža domovino.

Ko je delegacija pojasnila, da v Št. Lenartu pevskega zbora ni, da pa g. Kurbus sodeluje pri cerkvenem zboru, kjer slovensko pojejo, g. deželni nadzornik ni vedel odgovora.

Take so torej razmere v deželi. Zadnjič smo poročali o zločinskem napadu v Pliberku. Danes prinašamo mahinacijo, kako se prestavljajo in ocenjujejo učitelji na dvojezičnih šolah. Naj dodamo samo še vzorno gledanje in postopanje šolske oblasti in komisije, ki premičeta učitelje.

Iz Škofič je bil poslan na dopust učitelj, ki je poučeval slovenščino. Nadomestila za njega na šoli ni in priti bi morala seve zopet učna moč, ki je polno zmožna slovenščine. Glej čudo! Komisija je izbrala učitelja, ki slovenščine ne zna in edini vidik, po katerem so to učno moč izbrali, je bil ta, da bo v stanu in volji voditi „Dorfgemeinschaft“ in nemški pevski zbor.

To, kar se enemu očita kot zločin, to velja pri drugem kot vzor!

Vse to se dogaja v znamenju demokracije in enakopravnosti Slovencev in Nemcev v deželi.

(Prip. ured. G. Kurbus je učitelj, ki je pred tremi leti na poziv vlade obiskal polletni tečaj za učitelje na celovškem učiteljsku in je poučeval po tem času v Št. Lenartu. Ponovno se je koroška deželna vlada pred svetovno javnostjo bahala, kako skrbi za naraščaj učiteljev dvojezičnih šol. Tu, na tem slučaju, najbolj jasno vidimo, kaka je ta skrb.)

Ob stolelnici dr. Iv. Tavčarja

Sto let je preteklo, odkar se je v Poljanah nad Škofjo Loko rodil Ivan Tavčar. Tudi njemu je tekla zibel v kmečki hiši. Nadarjeni deček je imel strica župnika na Raki na Dolenjskem, ki je pomagal staršem, da so ga mogli dati v gimnazijo. Po srednji šoli, katero je obiskoval v Ljubljani in v Novem mestu, je poslušal pravne nauke na Dunaju in postal odvetnik. V življenju je dosegel visoke odlike. Bil je deželni in državni poslanec ter od leta 1910 dalje župan mesta Ljubljane. Smrt ga je leta 1923 iztrgala slovenskemu narodu; njegovo truplo je našlo počitek na gradu Visoko v Poljanski dolini.

Poljanska dolina! Dolina prirodne lepote, živih barv, slikovitih spominov, domačih zgodb, dolinske tihoše in gozdne čarobnosti. Ni čudno, da je domovina slikarjev in da so prav od tu izšli mojstri Šubici. Kakor so to pokrajino na platno pričarali Šubici, tako jo je z besedo ovekovečil naš Tavčar.

Že kot srednješolec je mnogo bral. Kar požiral je knjige. S tem je dobil veselje in zanimanje do literature. Ko je potem prišel na Dunaj, je tudi sam začel pisati in se javno pokazal v Pajkovi „Zori“. Zlasti stari romantični časi so ga zanimali. To kažejo najbolj začetne povesti (Dona Klara, Bolna ljubezen, Gospa Amalija in druge). Na podlagi pristnih, domačih originalov pa je napisal mnogo krajših izklesanih zgodb, ki jih je izdal v zbirki „Med gorami“ leta 1876. Sam odličen pravnik, je za praktično uporabo slovenskega kmeta, ki je propadal v tožbah, napisal za Mohorjevo

družbo „Slovenskega pravnika“. Ko se je leta 1884 naselil za stalno v Ljubljani, se je začelo tudi njegovo politično delovanje. Z Ivanom Hribarjem je ustanovil leposlovno slovensko in slovansko stališče v politiki in kulturi. Kot politik je bil silno bojevit, neomajan, a vendar mož ravne poti in čistih rok. Kljub vsem gonjam, prepričam in napadom, pisateljskega daru ni zanemarljivo. Tako je pisal zgodovinske slike „Izza kongresa“, ki se je vršil v Ljubljani leta 1821. Zgodovinskega značaja je še mnogo drugih povesti. Tako: Tiberius Panonicus, Vita vitae meae, Grajski pisar in Visoška kronika. „Visoška kronika“, ki jo je napisal leta 1917 in pa „Cvetje v jeseni“ iz leta 1919, sta njegovi najboljši deli. To zlasti zato, ker je tu z romantiko spojen realizem.

Tavčar je bil v resnici velik pisatelj in velik politik. V srcu pa je ostal v dnu svoje narave — gorenjski kmet. Kako zanosno piše o njem: „Kmet je kralj. Če ima dobro in čedno napravo, še kopico zdravih in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta“. In o slovenski kmetici pravi: „Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo. Malo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A vendar je tvoja zasluga, da je raztrgana in tlačena slovenska domovina ostala skupaj. Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica!“

Svoje pisateljsko delo je končal z besedami: „Časi prihajajo, ko se za malenkosti ne bomo več rvali. Eno je glavno: naša zemlja se nam ne sme vzeti in narod slovenski mora stati kot večno drevo, katerega korenine nikdar ne usahnejo. V to moramo delati vsi...“

Ta njegova oporoka naj bo vsakemu Slovincu sveta do zadnjega diha.

Valima Vas na peaslava

petdesetletnice „Narodne šole“ in delovanja šolskih sester v njej ter petdesetletnice rojstva in petindvajsetletnice redovništva častite sestre prednice Gabrijele Lienhard, ki se vrši v nedeljo, dne 23. septembra 1951 v Št. Rupertu pri Velikovcu.

Dopoldne:

Ob pol 10. uri v farni cerkvi slovesna sv. maša in slavnostna pridiga.

Ob pol 11. uri stanovsko zborovanje bivših gojenk, ločeno za žene in dekleta, z govorom duhovnika in žene oziroma dekleta.

Ob 12. uri skupen obed bivših gojenk.

Popolne:

Ob pol 1. uri otvoritev razstave paramentov, izdelanih pod vodstvom č. s. prednice Gabrijele Lienhard.

Ob 2. uri slavnostna akademija v telovadnici „Narodne šole“.

Sporodslav. akademije:

1. Prolog.

2. Pozdrav.

3. Petje pevskega zbora iz Št. Lenarta pri sedmih studencih.

4. Nastop otrok iz Št. Lenarta pri sedmih studencih.

5. Slavnostni govor.

6. Petje moškega zbora „Slavček“.

7. Petje mešanega zbora iz Šmihela pri Pliberku.

8. „Gojenka“, simbolična igra v petih slikah.

9. Voščila raznih zastopstev č. slavljenki.

10. Petje združenih pevskega zbora.

Slovo od dušnega pastirja

I.

(V hvaležen spomin preč. g. župniku Ignacu Zupanu, dosedanemu dušnemu pastirju na Obirskem.)

Jesensko že diha naša planina
in ptice zapuščajo zopet že nas...
Pastirji in črede hitijo v doline —
minil na višavah veselja je čas!

Pastir tudi zapušča obirsko dolino...

In čreda ostane osamljena zdaj —

Ko zadnjič on gleda prijazno višino,
spozna, da je težko zapustiti ta kraj!

Skor' trideset let ste čuvali nas,
o dobri nam dušni pastir —
ovčice zdaj zadnjič obdajajo Vas,
podarite jim blagoslova še mir! —

Valentin Polanšek

II.

Večn Bog vse živi,
ta drobna ptička žvrgoli,
katera mi zapela bo
to rajžo žalostno. —

Zdrava ostan' te mamca'vi,
katera v grobu zdaj že spi!
Sedaj b' jaz 'mev pri njej še bit',
pa moram dalje it'. —

Srečno, srečno cerkvice,
Kolkbart' si k sebi me vabila!
Še dolgo rad bi tukaj bil
in vernike učil. —

Pozdravljena vsa množica
in vsa prelepa okolica!
Sem bival tukaj mnogo let,
zdaj mor'm slovo vzet. —

Valentin Polanšek

(Nadaljevanje na 4. strani)

Starši — dekleta!

Zopet se bližamo jesenskim mesecem in gotovo že delate eni kakor drugi načrte za zimske mesece.

Dobri gospodinj je treba našim domovom in dobrih mater našim družinam.

Starši, vaša dolžnost je, da poskrbite svojim hčeram dobro strokovno izobrazbo!

Dekleta, vaša dolžnost je, da se pripravite za svojo bodočnost!

Gospodinjški šoli šolskih sester v Št. Rupertu pri Velikovcu in Št. Jakobu v Rožu že desetletja vršita to veliko izobra-

ževalno nalogo slovenskih gospodinj.

Starši so vsa leta z velikim zaupanjem pošiljali dekleta v imenovani šoli.

Gospodinja in kmetica upravlja največji del narodnega premoženja in ravno od nje zavisí gospodarsko blagostanje družine in naroda. Za to veliko nalogo je potrebna strokovna priprava.

Tudi letos bodo od 1. novembra naprej na obeh gospodinjških šolah polletni kmetijsko-gospodinjški tečaji.

Prijavite, starši, pravočasno dekleta v gospodinjško šolo!

Ocena knjig

„KOROTAN V KRČIH“

V zadnji številki „Našega tednika“ smo pinesli daljši razgovor s pisateljem prof. dr. Metodrom Turnškom. Tam smo omenili tudi njegova knjižna dela in med njimi knjigo pod naslovom: „Z rodne zemlje“, ki je izšla v Tstu kot II. zvezek Slovenske knjižnice. Knjiga, ki obsega 230 strani, vsebuje tri krajša dela in to: Cvetje pod križem, Očnice izpod Triglava in pa Korotan v krčih.

Nas zanima predvsem tretja zgodba, to je „Korotan v krčih“. O tem delu piše tržaška revija „Stvarnost“ v svoji septembrski številki:

„Korotan v krčih“ opisuje delo in tragično smrt škocijanskega župnika in narodnega poslanca Vinka Poljanca. Okoli njega je nanizanih nekaj drugih oseb: duhovnik Zadravec, ki Poljanca obišče in nadomestuje, simpatičen hlapec Jok s svojo pošteno preprostostjo itd. Lepa je socialna nota, tudi opisi narave so lepi in prepričljivi. Ganljivo je župnikovo slovo od sveta, ko vidi svoje ljudstvo v strašnem suženjstvu in zapuščeno toliko nedokončanih načrtov. Poljanec je podoba vsega slovenskega naroda, ki mu je že itak delovanje omejeno in strogo predpisano, pa mu še čez tisto bore malo potegne tujec črto. Mimogrede se spomni človek Gregorčičevega verza: Umreti, bratje, težko ni... Vsa zgodba ima slovensko patriotično noto, ki je najlepše izražena tam, ko se Zadravcu zazdi, da sv. Mihael v Poljančevem grobu udari na svoj mogočni ščit in priseže osvetu zatiralcem slovenskega naroda.

Knjigo je mogoče dobiti pri uredništvu „Našega tednika“, pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu in v gospodinjški šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu. Cena knjigi je 15 šil.

Anton Ingolič: „Pot po nasipu“. „Mladinska knjiga“, 1948.

Ingolič, poleg Finžgarja in Miška Kranjca eden najmočnejših slovenskih predvojnih pripovednikov, prav posebno po svojem romanu „Lukarji“, je bil že pred vojno socialistični pisatelj, kriptokomunist, katerega je čisto zaneslo v grde izpade proti vsemu, kar ni čutilo kot je želel on. Zaradi tega bi človek mislil, da bo prišel Ingolič šele sedaj, ko mu je zasijala „svoboda“ in je zavladal njemu toliko zaželeni socialistični red, do svojega pravega umetniškega izraza.

Temu vendar ni tako, čeprav ni okusil tako globoko kot njegov somišljenik Miško Kranjc, kar se vidi tudi iz njegovega dela „Pot po nasipu“.

Ingolič je v nasprotju s Kranjcem še vedno umetnik, ki zna pritegniti čitatelja. Njegovi junaki, z izjemo „reakcionarjev“, ki ovirajo uspešno delo na mladinski progi Šamac-Sarajevo, sabotirajo in kalijo mladinsko socialistično vzajemnost, so močne osebe in do potankosti osvetljene. Ingolič je še vedno odlični opazovalec življenja. Delo bi bilo še močnejše, če ne bi bilo pisano po smernicah, ki motijo avtorjev zdrav realizem, kajti prav tam je Ingolič najslabši, kjer bi moral biti najmočnejši: v tistem svetu, ki si ga je tako koprneče želel. Izgleda, da se je tudi on že razočaral, česar pa ne more, ne sme in ne upa priznati.

Branko Gorički

S sončne Primorske

Tabor slovenske pesmi

Nedelja, dne 9. septembra, tvori mejnik v goriški slovenski prosveti po letu 1945. Odkar je fašizem uničil „Prosvetno zvezo“, goriški Slovenci takega dneva še niso doživeli. Rod, ki je pod fašizmom bil rojen in vzgojen, je ta dan prvič svobodno nastopal. V Števerjanu na Goriškem je ta slovenska mladina prvič nastopila spet v znamenju krščanske svobode in prosta okov komunističnih gesel.

In njen prvi nastop je bil tako veličasten in udeležba naroda tako številna, da sličnega dneva Števerjan v dolgi svoji preteklosti še nikdar ni doživel. — Enako veliko zavest so vsi številni udeleženci odnesli iz Števerjana; krščanska prosveta zmagovito stopa na dan, množice so se otresele komunističnega strahu.

Na taboru slovenske pesmi je nastopilo osem pevskih zborov in pet otroških skupin.

Množicam, ki so taboru prisostvovali, so šle predvsem do srca sklepne besede g. dr. A. Kacina iz njegovega uvodnega govora, ko je dejal:

„Kdor slovensko pesem poje in pobožno moli slovenski Oče naš, le ta je pravi Slovenec!“

O prireditvi sami posnemamo po primorskih slovenskih listih v glavnem še sledeče:

Prekrasen sončni dan je privabil na tabor lepo množico ljubiteljev naše slovenske pesmi, in sicer z vseh krajev Goriške, ki so zasedli do kraja ves prostor.

Prireditve je otvoril g. prof. dr. Kacin iz Gorice, ki je pozdravil vse udeležence in rekel, da je naš slovenski rod prišel na to zemljo pred trinajstimi sto leti, kjer si je

postavil svoje domove. Spremljala ga je vedno slovenska pesem v veselih in težkih časih, in vera v Boga.

Nato so se začeli vrstiti na odru drug za drugim vsi napovedani pevski zbori tja do sedme ure zvečer.

Prireditve je lepo uspela in Slovenci beležimo, zlasti zaradi obilne udeležbe, zopet lep dokaz, da naš narod ljubi svojo pesem, ki mu je duševna hrana, brez katere ne more živeti. To naj si zapomnijo vsi laški šovinisti, ki ovirajo slovenske kulturne prireditve v mestu Gorici. Dokler bo en sam Slovenec tod živel, bo tudi svojo lepo pesem pel!

Posebno pohvalo zaslužijo otroški zbori, ki so nastopili v lepem redu in dobro pripravljeni. Ko človek vidi ta naš naraščaj in sliši njegove ubrane glasove, postane vesel in duša se mu napolni lepim upov za bodočnost.

Tabor slovenske prosvete

V nedeljo, dne 23. septembra bo na Repentaboru pri Trstu velik tabor Slovenske prosvete. V vabilu k prireditvi je rečeno tole:

Repentabor zopet vabi...

Vabi najprej vse, ki se nam pretaka krasa kri po žilah...

Vabi vse tržaške, goriške in koroške prijatelje našega Krasa...

Vabi vse zavedne Slovence, ki ljubijo našo besedo in pesem na Krasu...

da tudi letos prihitijo v naročje repentaborske trdnjave na tradicionalni tabor slovenske prosvete.

O poteku prireditve bomo poročali tudi v „Našem tedniku“.

Št. Lenarčani v Gorici

V zadnji številki „Našega tednika“ smo prinesli poročilo o akademiji šolske mladine iz Št. Lenarta pri 7 študentih v Gorici in v Trstu. Poročilo je bilo posneto po „Kat. glasu“, tedniku katoliških Slovencev na Goriškem in Tržaškem.

Danes prinašamo še nadaljnje poročilo o tej akademiji, kakor je objavljeno v zadnji številki „Demokracije“, glasila Slovenske demokratske zveze na Tržaškem. Poročilo se glasi:

Šolska mladina iz Šent Lenarta pri sedmih študentih, iz Ziljske doline na Koro-

škem, je v soboto 1. septembra zvečer in v nedeljo 2. septembra predpoldne priredila na Placuti v Gorici svojo akademijo.

Koroška mladina, ki je nastopila v mičnih narodnih nošah, je pod vodstvom svojega požrtvovalnega učitelja g. Kurbusa izčrpala vseh enaindvajset točk svojega programa z lepim uspehom. Hvalimo to koroško mladino (saj so bili skoro sami otroci) in njenega učitelja, ki so žrtvovali veliko truda in velike stroške, da so prišli med svoje goriške brate s slovensko pesmijo in z vsem veseljem mladih src. Kaj pa pri nas, ali jih bo kdo posnemal?

Spisal: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN 33. NADALJEVANJE

Glavni ravnatelj je sprejel Holoubka z izbrano dvorljivostjo, posadil ga je na udoben naslonjač, ponudil mu izbrano cigaro, se opravičil, da ga nadleguje, vprašal je po zdravju, obžaloval je, da se tako redko s častitimi vidi — Holoubek pa ni mogel več dalje poslušati praznih besed.

„Torej, gospod ravnatelj, kaj prav za prav želite?“ je Holoubek bruhnil nekoliko grobo in se dvignil, kakor da bi ne bil sedel v mehkem fotelju, temveč na ježicah.

„Gospodu je prav gotovo znana tragična smrt presvetlega gospoda patrona.“

„Da, pravkar mi je povedal stari Haudek!“

„Grof je bil plemenit človek, država in cerkev z njim mnogo zgubita.“

„Ne bi mislil.“

„... in zato mora biti tudi v Trešticah njegov spomin dostojno počaščen.“ se ravnatelj ni dal zmotiti. Zazrl se je v beli spis in z resnim obrazom bral: „Zato se mora danes, jutri in v nedeljo, vedno po celo uro, zvoniti mrliču z vsemi zvonovi.“

„Morda bi zadostovalo zvoniti samo v nedeljo,“ je ugovarjal Holoubek, „cerkovnik je že star, nihče mu ne plača, da bi mogel najeti —“

„Ne, prečastiti, to nikakor ne bo zado-

stovalo, vztrajati moram pri svoji odločitvi. V Trešticah zvonijo enkrat samo beraču, dvakrat kmetu, gospodu patronu pa mora zato trikrat.“

„To je res,“ je priznal Holoubek, „a pravično ni!“

„Nadalje želim,“ je zvišal ravnatelj svoj glas, ki so ga vedno in povsod in vsi poslušali brez ugovora, „da bi še danes do večera izobesili — na cerkvi in župnišču — črno zastavo.“

„Kje naj jih pa vzamem? Nič podobnega ni v župnem inventarju,“ je neprevidno bleknil Holoubek.

„Zopet nasprotovanje,“ se je hudoval sam zase ravnatelj, povišal glas še za ton in trdo nadaljeval: „Končno vam ukazujem, da v nedeljo pri službi božji naznani, da bo v ponedeljek zjutraj — na dan pogreba njegove grobovske milosti na Dunaju — ob devetih v tukajšnji patronatni cerkvi slovesna zadušnica.“

Holoubek je že odpiral usta, da bi oporekal, da tega ne more obljubiti, da mora pogledati v cerkveni koledar, če rubrike to dovolijo, toda poslednji stavek glavnega ravnatelja mu jih je zaprl.

„... in da boste po zadušnici revnejšim udeležencem, zlasti tem, ki so delali na naših dvorih, razdelili miloščino, s katero se jih je gospod grof v testamentu spomnil!“

„Da, to pač z največjim veseljem,“ je pri-
tegnil takoj župnik in se ves, kakor da je na mah oživel, smehljal in obljubljal: „Vse bom storil z največjim veseljem, tudi za tiste zastave in zvonjenje bom poskrbel... vse, vse kar koli si želite, za to krasno de-

V senci pragozda

Pod hrastom sem kolibo zgradil,
z debelim lubjem jo pokril,
ležišče — kupček suhe trave,
ognjišče borno v kot sem skril.

Nad streho sklepajo se veje,
ki širijo po gozdu mrak;
med trnje in med korenine
zapleta truden se korak.

Pragozd, zakladnica prirode,
lepote čudoviti hram,
bogastvo kanadske dežele,
odpri se mi, da te spoznam!

Razkrij mi jezero v samoti,
med srne mika me na ples;
povedi me tja med ciprese,
do reke med stoletni les.

V mostove vežejo se debela,
podrla jih je starost k tlom,
vejevje se v jezove spaja,
gradijo bobri v njih si dom.

Iz dalje jelen se oglaš,
zvečer je sit, še pil bi rad;
med jelkami pošast se skriva —
sam bognasvaruj, gozdni škrt.

Prežijo mačke iz zasede
in kremplje brusijo za plen,
krvi bi rade se napile,
pogled se bliska jim strupen.

V sredini gozda iznenadil
nedavno me je čuden gost,
stric medved se mi je predstavil,
kar stresla me je ta novost.

Prišel je nekaj godrnjati,
dejal mi je, da sem otrok;
pokonci se je že postavil,
pripravljaj se je za naskok.

A jaz sem mu pokazal figo
in rekel: „Čakaj, kosmatin,
ko vnovič bova se sestala,
dobil boš kroglo za spomin.“

Ant. Škerbinc

VABILO

V nedeljo, dne 23. septembra je v škocijanu kvatrnj shod. — V soboto zvečer ob 7. uri je sv. rožni venec, litanije in blagoslov.

V soboto zvečer po blagoslovu in v nedeljo od 6. ure dalje prilika za spoved. Ob 7. uri v nedeljo je sv. maša za farane, ob pol 9. uri druga sv. maša za mladino, k tej maši naj pošljejo starši dekleta in fante. — Ob pol 10. uri je slovesna sv. maša s pridigo.

Slovo od dušnega pastirja

(Nadaljevanje s 3. strani)

Žalosten dogodek je nas Obirčane dohitel; zgubili smo preljubega dušnega pastirja, preč. gospoda župnika Ignaca Zupana. Višja oblast jih je odpoklicala od nas, da bodo prevzeli župnijo v Žvabeku. Veliko faranov se je zbralo v nedeljo, 9. septembra, v naši cerkvi, da bi slišali zadnjikrat pridigo svojega dobrega namestnika Kristusovega. Ko je jemal naš g. župnik z besedami: „Z Bogom Obirška, z Bogom očetje in matere, z Bogom mladina, z Bogom, ki že počivajo v hladni zemlji!“ slovo, je vsakega oko oroselo.

Po sv. maši se je zbrala vsa množica pod starodavno lipo nad pokopališčem in mešani zbor pod vodstvom g. učitelja V. P. je zapel „Hišica očetova“, potem je deklamirala mlada Obirčanka pesem „Slovo od dušnega pastirja“. Ko so pevci zopet zapeli

„Večn Bog vse živi“, se je vsakdo in tudi preč. g. župnik spominjal svoje matere in sestre, kateri zapušča na našem pokopališču. Tri učenke so izročile dušnemu pastirju šopke z besedami:

„Ta šopek naj bo zadnji pozdrav od znanih obirških višav, naj vedno vzbuja Vam spomine na dolgi čas te domovine.“

Tako se je ločil dobrotljivi pastir od svoje črede in vsa srca so bila globoko ganjena. V duhu so tudi jemali rajni na pokopališču slovo od svojega nekdanjega pastirja, križi na gomilah so zbleščali v zgodnje jesensko sonce, v zvoniku je zvon molče jemal slovo in žalostni so se vračali verniki na svoje domove. —

V. P.

janje, da na reveže ni pozabil, saj to zaslužil!“

„Veseli me, da sva se zedinila,“ je zopet s sladkim glasom nadaljeval ravnatelj, „jaz s svojo gospo bom šel na pogreb na Dunaj, tu me bo v vsem zastopal gospod svetnik in ta mi bo o vsem poročal.“

„Bodite čisto mirni,“ je obljubljal župnik in naglo vstal. Misli je, kako se okorišči s to priliko, da v nedeljo župljanom oznanj, kako je gospod patron poskrbel za svojo dušo in kako je to važno, ker ne vemo ne dneva ne ure, kdaj nas Bog pokliče k sebi in poreče: „Peter in Pavel, daj račun o svojem življenju.“ Kako je gospod grof zdrav vesel zjutraj šel na lov — pa glej, padel je kot žrtev smrti, in da po smrti človek nič več ne more storiti za svojo dušo, zato da je gospod grof dobro vedel ter pravočasno napisal svojo poslednjo voljo in se spomnil na te, ki so se zanj trudili. V Holoubkovi glavi so se misli kar podile, navdušenje ga je razgelo, da se že zdavnaj ni čutil tako lahek in miren.

In tako je prišel ponedeljek. Na vsem veleposestvu dopoldne niso delali, čeprav je bilo jesensko delo na polju v najlepšem teku. Konji so stali, volje ležali in veleposestniški ljudje so vsi brez razločka — gospod, ne gospod — hiteli v cerkev. Cerkovnik je skrbno očedil patronatno klop, ki je na njej bila debela plast prahu, ker je bila stalno zaprta in nihče ni vanjo sedel. Drugekrat je Holoubek gledal nanjo z bolestnim očesom, toda danes se je smehljal. „Torej vendar vsaj enkrat,“ je zadovoljno kimal, ko je videl, kako se spravlja vanjo svetnik in za njim vse ostale grajske šarže,

blagajnik, oskrbnik, prvi gozdar, nadzor-nik, tako da klop ni bila zadosti velika in so se pisarji in adjunkti morali zadovoljiti z navadnimi cerkvenimi klopami. „Vsi so prišli celo z gospemi,“ se je radostil Holoubek, toda takoj ga je obšla žalost in vzdihnil je: „Škoda, da je zato moral umreti siromak grof.“ Uradniki so prišli seveda zadnji, kakor je terjala čast njih položaja. Že davno pred njimi so se pripodili pristavniki, kaščarji, ovčarji, logarji, kočijaži, kravarji, orači in težaki, toda prvi med vsemi pa so bili tu reveži. Ti so se zbirali okoli cerkvice že od ranega jutra sem, mnogo prej nego je cerkovnik odprl svetišče. Takoj v nedeljo se je razneslo po župniji, o čem je gospod župnik pridigal, kako je povzdigoval grofa, da je za svoje dediče postavil tudi reveže, in zato so prišli po svojo dediščino. Taka truma jih je bila, da se je cerkovnik moral s ključem v roki preriniti do vrat, in komaj jih je odprl, so se vsuli za njim, da bi ga kmalu pogazili. — „Počas, ljudje božji, le počas!“ se je upiral, toda zaman. Vsi so se pehali čez drn in strn proti odprtim vratom, kakor čebele v medeni panj. „Bolje drži ga, kot lovi ga,“ si je mislil vsakrati izmed njih. „Kdor prej pride, prej melje, lepo spredaj se postavim, kaj če bi za zadnje še zmanjkalo.“ V cerkvi so sedali v klopi in se med seboj merili s hudobnimi, zavistnimi pogledi. Na prvem mestu so bili „petkovi“ berači, torej prav za prav berači po poklicu, vsepovsod priznani, da imajo pravico prositi miloščino; „to je naše,“ se je jasno bralo v njih nestrpno plamenecih očeh.

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob 1/29. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

GLOBASNICA

K prireditvi naših študentov v Globasnici smo prejeli — in objavljamo še sledeči dopis:

Idealna mladina nikoli ne miruje. K tej spada naša katoliška mladina, ki se vzgaja in pripravlja za življenje na Tanzenbergu. Ta nadelopolna mladina se je zbrala v drugi polovici meseca avgusta v naši lepi Podjuni.

Imela je razne sestanke, kjer je delala načrte za delovanje v bližnji bodočnosti. Dne 26. avgusta so obiskali našo vas Globasnico. Tu so nam priredili dobro pripravljeno igro: Dr. Faust. Igra petdejanka, je menda izvirna češka. Vsebinsko je na pravi podlagi. Je pa poučna in zabavna. Tako, da vsak najde kaj prijetnega v njej.

Dasi so vsi igralci zadovoljivo, dobro rešili svoje vloge, je vendar treba priznati posebno pohvalo Pavlihu. S sebi naravno lahko in spretnostjo si je znal pridobiti takoj pri prvem nastopu simpatije občinstva. Da je bila igra na svojem mestu, se je pokazalo s tem, da so se udeleženci vračali dobre volje domov. Še sedaj se radi spominjajo igre. Kljub temu, da je isti dan požarna bramba globasniška imela svojo veselico, je bila dvorana kar premajhna za občinstvo, ki se je udeležilo predstave.

Pri nas na Koroškem

vsak dan, ko nam najmerodajnejši v deželi pripovedujejo in tudi pišejo o enakopravnosti. Toda to je vse — kakor nam vsakdanje življenje tako živo kaže — samo v besedi in obljubi, zakonik o enakopravnosti pa se še naprej pravi nekje v deželni arhivu v vladni palači v Celovcu. Skoraj mi je bridko postalo pri srcu, ko sem se v zvezi s tem spomnil, da smo na pragu novega šol. leta in namesto prave ureditve pouka slišimo le pesem — in ta pa je zares šovinistična — o „Elternrecht-u“.

Spomnil sem se nadalje tudi, ko sem bil pred kratkim v Južnem Tirolu. Tam sem videl dvojezične napise na vseh trgovinah in na javnih poslopih. Pa je v ostalem resnica, da živi tam več Italijanov kakor pa Nemcev. Imajo pa Nemci tam svoje šole, v Železni Kapli jo pa nimajo, četudi je materinski jezik vse okolice in tudi običajni jezik povprečnega prebivalca Železne Kaple — slovenski. —

Praznik je in grem v cerkev, kjer je ravno sv. maša. Med mašo lepo slovensko petje in živa slovenska beseda pridigarja sta mi spet dokaz, da je ljudstvo slovensko.

Opazoval sem vernike z živo vero naših dedov. „Morda je tu in tam ta vera samo formalnost, samo zunanost,“ sem podvomil. Saj to večkrat pri sedanjih materialističnih poplavi vsega sveta ne bi bilo niti čudno. Zato še danes marsikdo reče: „O ja, v cerkev pa že grem, saj je tako izročilo naših pradedov.“ Torej samo zaradi tega izročila, ne pa iz žive vere in potrebe.

Prepričati pa sem se mogel, da ta materialistični duh še ni zagospodaril med ljudstvom po naših gorah. Ko sem gledal, s kakšno vdanostjo kleči pred oltarjem kmet iz kapelskih hribov in kako sklepa svoje žuljave roke, sem videl, da to ni zunanost. Videl sem, kako s pravo otroško vdanostjo in zaupanjem gredo okrog Marijinega oltarja možje in žene, ki imajo od trpljenja razorne oblike. Z enakim otroškim zaupanjem pa so stopala okrog oltarja tudi dekleta v cvetu mladosti, stopali so fantje, polni mlade moči, s sklonjeno glavo, stopali so okrog oltarja brez sramu in videl sem, kako so se jim ustnice premikale v molitvi, klicali in prosili so božjo pomoč v telesnih in duševnih potrebah. Cerkev je bila ves dopoldan polna, opoldne pa se je vila iz cerkve Marije v Trnju skozi trg spokorna procesija v župno cerkev.

Opazoval sem še nošo kapelskih okoličninov. Koliko lepote in koliko zanimivosti bi mogel tu najti narodopisec. Pa o tem mogoče kdaj drugič.

LIBUČE

Malokdaj prinaša „Naš tednik“ vesti iz Libuče. S tem pa še ni rečeno, da pri nas ni nič novega in da pri nas ni nikakih zanimivosti. Ko smo bili še otroci, so nam stari dedje pripovedovali, kar so slišali od svojih dedov. Rekli so: „Tam, kjer so trojne Libuče, bo nekoč konec strašne vojne.“ In res so bili ostanki Hitlerjeve vojske uničeni prav na Libuškem barju.

Trojne Libuče so dolga vas, kjer se vrstijo zaporedoma tri cerkve, vsaka četrte ure oddaljena druga od druge. V Spodnjih Libučah je cerkev sv. Andreja, v Zgornjih Libučah je cerkev sv. Jerneja in že čisto za državnimi plankami je na ličnem bregu cerkev sv. Jurija.

Središče vseh treh Libuč so Spodnje Libuče, kjer se srečavata veselje in žalost, poroče in pogrebi. V Spodnjih Libučah polagajo k večnemu počitku svoje drage od daleč na okrog, celo tam iz bistrške občine. Tam je našlo svoj večni mir tudi večje število vojnihi žrtev. Teh je bilo največ pri nočnem napadu na vojaški transportni vlak meseca aprila leta 1945. Tudi kosti v okolici pokopanih partizanov, ustašev in neznanih vojakov so zbrali ter pokopali na libuškem pokopališču. Ti grobovi so vedno lepo oskrbovani. Ker mati ne more sinu ali otroci ne morejo očetu, ki sta padla tam nekje daleč ob Renu ali pred Moskvo ali pa v afriški puščavi, položiti na grob cvetic, polagajo cvetje na grob neznanih vojakov, ki počivajo v naši zemlji.

Že leta 1887 so morali pokopališče več

kot za polovico povečati. Lipe, ki stojijo danes pred cerkvijo, so bile takrat še zunaj pokopališkega zida. Takrat so tudi cerkev precej dozidali, nadalje pa so poskrbeli za primerne zvonove, katere je vliil v Ljubljani Albert Samassa.

Prišla pa je prva svetovna vojna in pustne dni leta 1917 so vzeli večja dva zvonova, jeseni istega leta pa še ostala dva. Ostal je v zvoniku samo še 60 kg težki mrtvaški zvon. Ta je žalostno „čivkal“ do leta 1923, ko se mu je pridružil na novo kupljeni okoli 600 kg težki zvon. Zvonova pa se nista nič kaj dobro razumela, njih glasovi se niso ujemali.

Zato sta tedanja cerkvena ključarja, Močilnikov in Hanzlov oče, ki sta imela ugled, rekla: „Kupiti si moramo zvonove kot so bili prejšnji.“ Tega mnenja so bili tudi

Vse kar dnevno potrebujete: pletene korbe, metle in razne krtače, dobite najceneje pri

SEPP KORENJAK

Celovec Benediktinerplatz 10 Klagenfurt

Hanžev stric in z njim še mnogo drugih, ki danes tudi že počivajo pri sv. Andreju. Tako so leta 1926 kupili rajna Korenova mati 348 kg težki zvon. S skupnimi prispevki pa je bil nabavljen 1078 težki veliki zvon. Tega je ulil Maks Samssa v Dunajskem novem mestu. Spet smo imeli zvonove, kakor jih ni bilo v bližnji okolici in ponosni smo bili na nje.

Prišel pa je oholi hitlerizem in že je bilo izdano povelje, da se mora k temu „prazniku“ povsod zvoniti. „Kaj, v politične namene bodo zdaj zlorabili naše zvonove?“ so se spraševali ljudje. Toda na tihem, ker je bil že zapovedan splošen molk k vsemu, kar se zgodi. Čudno žalostno so odmevali takrat tisto popoldne zvoki zvonov, saj so oznanjali smrt sebi in tolikim mladim fantom. Oznanjali so gorje vsemu svetu in ni bilo več dolgo, ko so se z enakim žalostnim glasom oglašili zadnji.

Tokrat so popolnoma „izpraznili“ zvonik in ljudem se je krčilo od žalosti srce. Saj so z velikimi žrtvami kupili zvonove le za božjo čast. In ljudje so potihem govorili: „Preveč jim vzbujajo vest, saj zvon vedno kliče, da pravi Bog še živi.“ Zato so morali zvonovi preči, saj je takrat neki govornik dejal, da on in njegovi poznajo samo enega boga in to je njih „Führer“. Vsi pa smo doživeli, da je ta bog kot Lucifer padel s prestola.

Nekako 14 dni potem, ko so odpeljali zvonove, se je kot blisk raznesla vest, da so Libučani „ukradli“ svoje zvonove na pliberškem kolodvoru. Ljudje so se smejali v pest in privoščili ta prvi poraz, katerim so kmalu sledili drugi hujši na vseh frontah. Završalo je takrat v Pliberku kot v sršenovem gnezdu. Le škoda, da je veliki zvon takrat padel sredi kolodvorske ceste raz voz in je bil tako alarmiran ves gestapovski aparat. Kljub veliki spretnosti gestapa pa zvonov in storilcev le niso našli, očitno so bili pod višjim varstvom.

Blago za obleke

130 cm široko od 36 šil.

navzgor v trgovski hiši

Brunner

Celovec-Klagenfurt

Dobro pralno milo samo 13 šillingov kg!

Končno je prišlo libuško žegnanje avgusta leta 1945 in cerkveni ključarji so na okrašenem parizanju pripeljali tiste tri zvonove, ki so bili „ukradeni“ pa so jih sedaj spet „našli“. Toliko je bilo takrat vencev, da se zvonovi niso videli iz njih. S tem so pokazali Libučani pravo in odkritosrčno veselje v svobodi. Takrat je spet vsak lahko pel in govoril v svoji materinščini, vsi razni „Leiter-ji“ pa so bili pod ključem, tam, kamor so že zdavnaj spadali.

Vsem bo neizbrisno ostal v spominu ta dan, ko so bili zvonovi spet izročeni svojem pravemu nemenu, vrnili so se s pomenljivim napisom: „Mir vam!“ Mir bomo pa

imeli, ako ga sami ne bomo kalili na svetu, na vasi in v družinah. Spet naj bi bilo, kakor je bilo včasih, ko si videl v sosedu le sosedu, ne pa političnega nasprotnika. Kadar bo spet tako, bomo spet imeli zlate čase.

KORTE

V zadnji številki „Našega tednika“ smo poročali, kako so izginili težki volji v Pristovnikovi planini in kako je istočasno bila ukrajena tudi breja krava, ki je bila preko poletja na planini.

Orožniki iz Železne Kaple so takoj, ko je bila tatvina živine znana, začeli z iskanjem storilcev, vendar pa doslej še niso mogli ugotoviti, kdo je živino ukradel in kam jo je odpeljal.

Zaradi suma, da je mogoče udeležen pri tatvini, je bil aretiran Jozef Jernej iz Zitare vasi, ki je lansko leto pasel v Pristovnikovi planini.

Zelimo, da bi orožniki mogli čim prej razjasniti tatvino. O uspehih preiskave pa bomo še poročali bralcem „Našega tednika“.

TINJE KAMEN

Dovolite, da se vam oglasim še jaz. Bil sem namreč 9. 9. 1951 pri otvoritvi našega novega mostu čez Dravo, kjer sem mogel marsikaj opazovati. Na zunaj je bilo lepo. Mnogo visokih gospodov je bilo navzočih, samo škoda, zgledalo je namreč, kot da bi nobeden ne bil znal slovenski. Sicer bi moral namreč kdo od njih vsaj nas močakarje, ki niti nemško dobro ne znamo, nagovoriti v domačem jeziku. V svojih govorih so se menda gospodje, kot mi je pravil sosed, ki bolj zna nemški nego jaz, čisto obračali na nas, ki živimo to ob begovih Drave.

Mislil sem si: „No, ljudje iz mesta so, pa ne vedo, da živijo tu po večini Slovenci, kajti v nemških „cajtungah“ o tem pač nikoli ne pišejo“. Ni mi pa šlo v glavo, da tega dejstva niso upoštevali niti oni

Za nakup šolskih potrebščin, papirja in pisarniških stvari priporočamo trgovino

JOSEF ADLASSNIG

Celovec-Klagenfurt, 8. Mai-Strasse 7 (nasproti „Stroh“)

gospodje, ki berejo, kot mi je pravil mežnar, celo „Naš tednik“. Večina pri sveti maši prisotnih vernikov je bila slovenskega porekla in kljub temu slovenske pridige niso smatrali za potrebno ti gospodje.

Ne vem sicer, kako urejujejo pri škofu tam zgoraj v Celovcu spored cerkvenih obredov pri takih slavnostih. Moram pa povedati, da sem se posebno čutil, da je poleg mil. g. prošta pridigoval še protestantovski pastor. Protestantov pa v naši okolici ni! Mogoče pa je pastor prišel le, da bi bila ena nemška pridiga več in bi s tem vsa slavnost dobila še bolj „nemško“ obiležje. Pastor je bil namreč menda res pristen Nemec, kar se mu je poznalo, kot so pripovedovali, po izgovorjavi. Od nekaterih drugih govornikov, kljub temu da so se potrudili, bi ne mogel tega trdit!

Včasih so učili, da se mora božja beseda oznanjati v materinskem jeziku in mnenja sem, da bi moralo to veljati še danes! Učili so, da ni treba krivovernim dopuščati njihovega bogoslužja tam, kjer nimajo svojih pripadnikov. Tudi je veljalo, da predvsem krivoverci ne morejo opravljati svojih obredov med katoliško sv. daritvijo. Tako sem te svoje misli pravil tudi našemu g. župniku in dostavil, da bi v takem slučaju morali pač poseči vmes prevzvišeni g. škof. Pa so mi dali še kar nekako prav! Tega, kar so mi zraven še povedali o „kanon-ih“, nisem razumel; a spoznal sem pa, da so menili, nimam neprav.

Mislil, da mi ne boste zamerili! Gotovo boste potrdili, da nisem tako neumen — to so mi priznali tudi g. župnik in da imam prav!

(Op. ur.: Tudi mi mislimo, da imate prav! Časi, ko so nam pravili prezirno „die blöden Windischen“, so enkrat za vselej minuli! Takole pravi pesnik: „Narod naš dokaze hrani... jezik naš in...!“ Kljub temu torej, da slovensko niso hoteli govoriti, „dokazov“, ki jih hrani „jezik naš“, večina govornikov ni mogla zabrisati.)

(Nadaljevanje na 7. strani)

Hiša blaga

Ischernutter

prinaša stalno nove vzorce jesenskega blaga

Celovec - Klagenfurt

Karfreitstraße 1

Ponovno smo se prepričali, da je naše slovensko ljudstvo le bolj naklonjeno kulturnemu delu, kakor pa veseljačenju. Iz tega se vidi, kako je potrebno delovanje na kulturnem polju.

Mladi dijaški skupini je izrekel dobrodošlico g. župnik Sekol. Med drugim je v gorkih besedah navduševal mlade študente, naj vztrajajo, se izobrazujejo vsestransko, da bodo nekoč dobri voditelji svojemu narodu.

Ker ljudje malo ali pa napačno pojmujejo dijaško življenje, je bilo na mestu, da je abiturient J. Markic lepo preprosto podal sliko dijaškega življenja, ki je lepo in veselo ali ne brez trpljenja.

Dobro razpoloženje prireditvi je dala še neka druga okolnost. Ta dan so nas obiskali tudi šmihelski pevci. Ne bi bilo pravično, ako jim ne bi izrekli posebne zahvale za mojstrsko izvedene točke. Sedaj razumemo in vemo, da tista pohvala, ki so jo oni želi na svoji turneji po Goriški in Primorju, ni bilo le hvalisanje, kakor je navadno po časopisu, temveč, da je bila pravična in resnična. Tu so nam pokazali, kaj se vse da napraviti tudi s podeželsko mladino, če se ji nudi prilika, da se udeležuje.

Kot zaključek izražamo željo, da bi nam naša dijaška mladina vsako leto priredila igre. Kličemo vam, draga dijaška mladina: Pogumno naprej in pogosto na svidenje.

ŽELEZNA KAPLA

Bilo je v Celovcu megleno, čemerno jutro, ko sem se na dan Male Gospojnice odpeljal po velikovski cesti skozi Grabštajn in mimo Galicije v Železno Kaplo. Na ta Marijin praznik je vsako leto v Železni Kapli velik romarski dan za vso bližnjo in daljno okolico.

Razumljivo je, da je bilo tudi letos na ta dan, ki se je spremenil iz meglenega celovškega jutra v lep sončni dan, zelo veliko število vernikov. Slavnostnega romarskega razpoloženja niso kazili niti številni branjevci in kramarji, ki so vabili romarje k svojim stojnicam. Tam so razpostavili vse mogoče in nemogoče blago. Marsikoga je to, vsaj za oko, zelo lepo blago zvalilo, da je izdal — kakor nekdanji Ivan Cankar — zadnji novc za sladki datljev sad.

Tako sem hodil po trgu, opazoval množico in se nato nehote ozrl po napisih na hišah v trgu. Razmišljal sem: samo slovensko govorico slišim, niti enega glasu drugega deželnega jezika. Kako to, da ni nikjer nobenega slovenskega ali pa vsaj dvojezičnega napisa. Slišimo vedno, povsod in

Apno zvišuje pridelke

Ako proučujemo način ameriškega kmetovanja in ako premišljujemo o vzrokih velikih pridelkov ameriškega kmeta, bomo morali ugotoviti izredno veliko porabo apna v ameriškem kmetijstvu. V Ameriki je danes že vsak kmet prepričan, da more zadostna uporaba apna v zvezi z uporabo hlevskega gnojila in v zvezi z zadostno uporabo umetnih gnojil ohraniti in izboljšati plodnost zemlje. Z izboljšanjem in povečanjem plodnosti, to je rodovitnosti zemlje pa se seveda zvišujejo tudi pridelki.

Zaradi tega spoznanja in zaradi takih praktičnih izkušenj bi morali tudi naši kmetovalci misliti na to, kako bi z večjo in boljšo uporabo apna izboljšali plodnost svoje zemlje in kako bi s tem povišali pridelke na tej zemlji.

Kako ugotovimo apno v zemlji?

Iz številnih preiskav vzorcev njivske in travniške zemlje kmetij iz najrazličnejših naših krajev moremo sklepati, da večini naših zemelj primanjkuje apna. Na splošno se more kmet tudi sam s čisto enostavnim poizkusom prepričati ali je v njegovi zemlji mnogo ali malo apna.

Vzamemo v posodico nekaj drobno zdrobljene zemlje brez kamenčkov in na to zemljo kapamo razredčeno solno kislino (vzamemo pol litra solne kisline, kakor jo dobimo v drogerijah in pol litra vode). Ako nimamo solne kisline, moremo za silo vzeti tudi nerazredčen kis (esenco).

Ako pri tem poizkusu zemlja bolj ali manj močno zašumi, moremo iz tega sklepati ali je v zemlji več ali manj apna. Ako pri tem poizkusu zemlja sploh ne zašumi, moremo sklepati brez nadaljnega, da je v tej zemlji zelo malo apna.

Tak poizkus, ki smo ga sami napravili, pa nam more dati seveda samo površno in približno sliko o tem, koliko apna je v zemlji. Natančno more ugotoviti količino apna v zemlji in tudi potrebo po gnojenju z apnom kmetijska poskusna postaja v Celovcu na starem trgu.

Pa tudi brez poizkusa moremo večkrat že po rastlinah, ki rastejo na tej zemlji, sklepati ali je v zemlji mnogo ali malo apna. Belo cvetoča repica (Hederich), kresnice (Wucherblumen), mala kislica (Sauerampfer), njivska mačeha (Stiefmütterchen), jetičnik (Ehrenpreis), vonjavka (Ruchgras), suhopernik (Wollgras), medena trava (Honiggras), vse to so rastline, ki nam povedo, da je v zemlji malo apna. Na taki zemlji tudi ne najdemo rdeče detelje. — Ako pa opazimo ob njivah esparzeto, lucerno, materino dušico (Quendel), moremo iz tega že sklepati, da je v tej zemlji mnogo apna. Tudi v apnenem pogorju, pod našimi Karavankami, manjka v zemlji večkrat apno. To je namreč iz njivske zemlje izprano in ga je pač dosti v spodnjih slojih zemlje, v gornjih slojih ga pa manjka. V spodnje sloje pa večina rastlin s svojimi plitvimi koreninami ne prodre in zato so tudi v takih zemljah pridelki zaradi pomanjkanja apna mali.

Apno vpliva na rodovitnost

Vse premalo se zavedajo naši kmetje, da je poleg humusa ali sprstenine apno tisti važen činitelj in tisti predpogoj, ki vpliva na trajno rodovitnost zemlje. — Vsaka zemlja izgubi leto za letom velike količine apna. Ta izguba apna v zemlji nastane deloma vsled izpiranja apna iz zgornjih v spodnje zemeljske sloje. Razen tega pa tudi rastline leto za letom odvajajo zemlji velike količine apna. V taki zemlji, ki vsebuje le še malo apna, je delovanje bakterij ovirano. V takih zemljah se nato tudi gnoj in umetna gnojila razkrajajo nepopolno, nepravilno in počasi, kar vse vpliva na slabo rast in slabo uspevanje rastlin na taki zemlji. Na takih zemljah ne zadostuje, da gnojimo z umetnimi gnojili, ki vsebujejo poleg drugih hranilnih snovi tudi apno, kakor na primer Thomasova moka, apneno amonijev soliter itd. Apno, ki je v teh umetnih gnojilih, ne zadostuje, da bi moglo nadoknaditi veliko pomanjkanje apna v zemlji.

Danes bi moral pri nas že vsak kmet vedeti, da ne potrebujemo apna v zemlji samo najvažnejše naše njivske rastline, kakor so lucerna, oljna repica, ječmen, pšenica, pesa, koruza, rdeča detelja. Tudi najboljše deteljne vrste in trave na travnikih ne morejo uspevati in ne morejo dati velikih pridelkov, ako manjka apna v zemlji.

Ako gnojimo z umetnimi gnojili, je uč-

nek tega gnojenja navadno tudi že takoj viden. Ako pa gnojimo z apnom, more miniti večasi tudi več let, predno je učinek tega gnojenja viden. Ravno zaradi tega pa se tudi večkrat zgodi, da kmetje gnojenja z apnom ne cenijo, ker pač ne zapazijo takoj koristnega učinka tega gnojenja. — Ako nismo dali zemlje preiskati, dajemo brez skrbi skoraj vsaki zemlji vsake tri ali štiri leta na en hektar po 1000 do 1500 kg ogljikokislega apna (apneni prah, zmleto apno) ali pa 800 do 1200 kg mešanega apna. S takim gnojenjem dosežemo, da je vedno potrebna in zadostna količina apna v zemlji.

Včasih slišimo med našimi kmeti pogovor o apnu in že večkrat je rekel: „Res je gnojenje z apnom koristno, toda samo nekaj časa. Nato pa je vsled tega gnojenja z apnom zemlja popolnoma izčrpana, da skoraj ne daje nobenih pridelkov več.“

Tudi ta trditev je resnična, toda samo deloma in samo takrat, ako bi gnojili samo z apnom in bi pričakovali, da nam bo samo dodajanje apna že leto za letom dajalo velike pridelke. To pa ne drži. Poleg apna moramo namreč zemlji dodajati tudi še drugih potrebnih rastlinskih hranilnih snovi, torej fosforno kislino, kalij in dušik. Ako pa poleg gnojenja s hlevskim gnojem gnojimo še z umetnimi fosfornimi, kalijevimi in dušičnimi gnojili, nam bo dodajanje apna v zadostni količini pomagalo v obilni meri povečati pridelke.

Najugodnejši čas za gnojenje z apnom je jesen in deloma še tudi zgodaj spomladi. Ko jeseni orjemo njivo, je najugodnejši čas, da gnojimo z apnom, ki ga trosimo na suho zemljo in ob suhem ter mirnem vremenu. — Na travnike pa trosimo apno lahko tudi skupaj s Thomasovo moko (ne pa skupaj s superfosfatom). Apna pa ne smemo trositi istočasno, ko gnojimo s hlevskim gnojem ali pa ko razvažamo gnojnico.

Najvažnejše:

Iz vsega prednjega sledi, da bi bila glavna pravila za gnojenje z apnom sledeča:

1. Z apnom gnojimo onim zemljam, katerim apna primanjkuje. Zato najprej sami ugotovimo, katere so te zemlje. Priporočljivo je, da damo zemljo v preiskavanje kmetijskemu poskusnemu zavodu v Celovcu.

2. Gnojenje z nezadostnimi količinami apna ostane navadno brez vsakega učinka. Ako torej gnojimo z apnom, ne smemo dati na en hektar površine manj kakor pa 800 do 1000 kg apna. Pri tem pa moramo vedeti, da odgovarja 140 kg ogljiko-kislega apna 100 kg mešanega apna.

3. Preveč vlažnim travnikom nima pomena gnojiti z apnom. Te travnike moramo najprej osušiti, nato pa jih pognojimo ne samo z apnom, ampak tudi z drugimi umetnimi gnojili.

4. Vsako gnojenje, torej tudi gnojenje z apnom, je najbolj koristno in najbolj učinkovito, ako ga vključimo v plodored, v kolobarjenje. Zlasti pa ugodno vpliva gnojenje apna na zvišanje pridelkov pri vseh vrstah detelje, pri pesi, pri vseh krmnih rastlinah, pri grahu in pri oljnih rastlinah.

5. Z apnom gnojimo:

a) pred ali pa tudi po preoranju strnišče;

b) v pozni jeseni pred ali po globokem jesenskem oranju;

c) v jeseni ob suhem vremenu na mlado strniščno deteljo;

č) pri krompirju, ko smo tega posadili, pa do takrat, ko ozeleni, toda ne po dežju in ne po rosi. Apno v veliki meri preprečuje hrastavost krompirjevih gomoljev;

d) travnikom in pašnikom v jeseni ali pa zgodaj spomladi.

5. Gnojenje s samim apnom ne zadostuje in ne koristi. Poleg apna je potrebno gnojiti še s tremi važnimi hranilnimi snovmi: z dušikom, s fosforno kislino in s kalijem. Pri tem pa v okvirju kolobarjenja ne smemo pozabiti na redno gnojenje s hlevskim gnojem. Pri vsem tem vpliva apno zlasti na kislino zemlji na boljšo izrabo hlevskega gnoja, na boljšo izrabo umetnih gnojil in tako na večjo plodnost zemlje ter s tem znatno zvišuje pridelke.

In še nekaj važnega:

Zvezna avstrijska vlada (ministrstvo za kmetijstvo) in po njej deželna kmetijska zbornica v Celovcu je dobila razmeroma znatne zneske za pocenitev umetnih gnojil in zlasti za pocenitev apna za gnojenje iz takozvanega Marshallovega načrta.

Ta sredstva bi morala deželna kmetijska zbornica pravilno in pravično dodeliti kot prispevke, kot podpore, kot subvencije kmetom pri nakupu umetnih gnojil, predvsem pa pri nakupu apna za gnojenje. Že leta sem pa opažamo, da so zlasti naši kmetje pri dodelitvi teh prispevkov zapostavljeni.

Pričakujemo, da bodo zlasti v letošnji jeseni delili te prispevke pravično in da ne bodo poznali naših kmetov samo takrat, ko jih bodo vabili, naj volijo v kmetijsko zbornico take in take kandidate, da jih bodo poznali tudi takrat, ko bodo prosili za prispevke pri nakupu umetnih gnojil in pri nakupu apna za gnojenje.

Brezmesni tedni

V zadnji številki „Našega tednika“ smo poročali med gospodarskimi vestmi v položaju na živinskem trgu. Omenili smo tudi uvedbo dveh brezmesnih dni na teden.

Medtem pa se je položaj na živinskem trgu predvsem na Koroškem tako zaostрил in poslabšal, da moramo že govoriti o dveh brezmesnih tednih. Zato ne bo odveč, ako na kratko ugotovimo, kaj je vzrok tej krizi, temu pomanjkanju mesa.

Danes imamo v Avstriji — kakor kaže zadnje štetje živine z dne 1. junija letos — 2.215.225 svinj, torej skoraj toliko kakor leta 1938. Zato bi se moglo zdeti komu čudno, kako je mogoče, da je letos taka kriza pri preskrbi z mesom, medtem ko lansko leto pri manjšem številu svinj te krize ni bilo.

Pomisliti pa moramo, da je Avstrija uvozila v letih pred priključitvijo rajhu letno po 180.000 mesnatih svinj na dunajski trg, v gospodarskem letu 1950-51 pa samo 23.215. Od 1. aprila letos do 30. junija pa je prispelo na dunajski trg iz inozemstva samo 3.157 mesnatih svinj. Istočasno pa je padlo tudi število uvoženih pitanih svinj od 267.314 pred priključitvijo na 46.583 v gospodarskem letu 1950-51.

Da pri tem stanju ni še večjega pomanjkanja svinjskega mesa, je vzrok samo v tem, da je leta 1937 prišlo letno na vsakega prebivalca v Avstriji po 31,2 kg svinjskega mesa, v letu 1950 pa samo 18,6; potrošnja svinjskega mesa je bila torej lansko leto in je še danes znatno pod potrošnjo pred vojno.

V uvozu ni rešitev

Kdor misli in kdor poizkuša rešiti to sta-

nje samo s povečanim uvozom, ta se moti in ta ni na pravi poti. Tudi to vprašanje je namreč mogoče rešiti samo v zvezi in v okvirju celotnega gospodarstva. To pa nujno zahteva zmanjšanje uvoza za direktno potrošnjo. To samo poslabša že tako slabo avstrijsko trgovsko bilanco. Razen tega pa je še veliko vprašanje, če bi bilo mogoče dobiti na zunanjih trgih svinje po nižji ceni kakor pa so cene pri nas doma. Zato bi bilo treba najprej z vsemi silami povečati domačo proizvodnjo. Letošnje številke štetja živine, ki smo jih navedli takoj v začetku tega članka, pa nam povedo, da je povečanje domače proizvodnje mesa mogoče. Ker pa je pri nas doma premala proizvodnja dobre svinjske krme, bi bilo važno uvoziti večje količine krme. Vsaka pametna državna trgovska politika poizkuša uvažati surovine, ne pa blaga za direktno potrošnjo. Zato bi bilo bolj pametno, če bi namesto svinj za znesek 1.020.000 golarjev, kakor je sklenjeno, uvozili za to vsoto koruze.

Ako računamo proizvodne stroške za mesnate svinje, bomo videli, da je treba računati 80 odst. stroškov za krmo in 20 odst. za delo in ostale stroške. Cena za koruzo iz dobav Marshallovega načrta pa se je v zadnjem času podražila od prejšnjih 90 grošev za kilogram na 1.55 šil. Še bolj pa se je podražila domača krma.

Zato bi ne moglo v resnici nikogar, ki pametno misli, čuditi, da zahtevajo kmetje ukinitve sedaj veljavnih cen, ki ne krijejo sedanjih visokih proizvodnih stroškov.

Nikakor ne moremo reči, da je silno vpitje in silna zahteva po zvišanem uvozu

mesa v zadnjem času gospogarsko pametna. Morali bi misliti na to, kako bomo sami pridelali to, kar potrebujemo skoraj vsak dan na mizi. Ako bi vsled tega mogoče iz ostal kak uvoz raznih nepotrebnih in luksuznih predmetov, tudi ne bi bila nikaka škoda.

In še nekaj ne smemo pozabiti, kar je zlasti na Koroškem povečalo krizo v prehrani z mesom.

Rešitev: primerne cene in uvoz krmil

Skoraj nerazumljivo je, da so cene za klavno živino v raznih deželah Avstrije različne. Značilno pa je, da so cene ravno na Koroškem v celi Avstriji najnižje. Saj znaša razlika med cenami na Koroškem in med cenami na Dunaju skoraj tri šilinge pri kilogramu žive teže, razlika med cenami na Koroškem in med cenami na Tirolskem, Salzburškem in Predarlškem pa je še mnogo večja. Zato tudi ni čudno — saj v Avstriji ni med posameznimi deželami carinskih mej — da kupujejo trgovci iz ostalih zveznih dežel živino na Koroškem, da pri tem znatno zaslužijo, koroško prebivalstvo pa je brez mesa. Pri tem gotovo ne zadene nobena krivda kmeta, on ima pravico prodajati — in ta trgovina ni nikaka zakotna trgovina, ampak popolnoma zakonita, popolnoma postavna — onemu, ki mu za njegovo živino več nudi.

V zvezi s težavami radi preskrbe z mesom, je koroški deželni glavar 13. septembra 1951 naslovil na zveznega kanclerja, vicekanclerja, notranjega ministra in ministra za kmetijstvo telegame, v katerih med drugim navaja: „Mesti Celovec in št. Vid ob Glini imata že cel teden zaprte mesnice. Od včeraj se tudi v okrajnih mestih kaže pomanjkanje mesa. V bodočih dneh bodo verjetno vse mesarije na Koroškem zaprte.“

Odprodaja klavne živine v druge zvezne dežele po nekontroliranih zvišanih cenah traja naprej. Te razmere moremo premostiti le z uvedbo stroge kontrole razprodaje in z vpeljavo mesnih nakaznic. Prosim nujno navodila“.

Do tega je prišlo zaradi tega, ker so določene cene za klavno živino v raznih zveznih deželah različne. Tako stanejo (v šil. za 1 kg):

	na Koroškem	na Dunaju
voli in biki	8.50	11.85
telice in krave	7.90	10.50
klobasarice	7.30	10.00
drobnica	5.90	10.00

Razumljivo je, da je ta razlika med določenimi cenami v raznih zveznih deželah vzrok odprodaje živine preko koroških meja.

Vsak razsoden gospodar se bo pri tem vprašal: Če je te cene določila vlada, tedaj ne razumemo, da se koroška deželna vlada ni potrudila, da bi prišli tudi koroški kmetje do boljšega izkupička.

Če pa je cene določila koroška deželna vlada, je sama odgovorna za vse težave, ki iz teh neurejenih in neenotnih prilik izvirajo.

Vsekakor pa se nam zdi nerazumljivo, če sedaj deželna vlada kriči po navodilih zvezne vlade, ko bi imela preje vendar priliko poskrbeti, da se razmere pravočasno uredijo.

Sicer pa ti pojavi na Koroškem niso nič novega, saj smo imeli v zadnjih šestih letih ponovno priliko videti, da so se te zadeve okoli prehrane urejevale bolj iz strankarsko političnih kakor iz gospodarskih vidikov.

Kmetje pa naj se pri bodoči odločitvi tega spomnijo in si izberejo zastopnike, ki bodo v resnici branili njihove koristi.

Ker pri nas živinorejca gotovo ni cenéjša kakor pa v sosednjih zveznih deželah, ne moremo razumeti, zakaj so pri nas cene za živino nižje kakor pa v sosednjih deželah. Ako torej govori kmetijski minister in ako govorijo drugi merodajni o tem, da cen živini ni mogoče zvišati, mislijo pri tem predvsem na cene živine na Dunaju. Živinorejci na Koroškem bi bili zadovoljni, ako bi bile določene tudi na Koroškem one cene, kakor veljajo v ostalih deželah. In to bi bilo tudi pravično!

Ako torej deželni glavar in ako deželna vlada na Koroškem zahteva od zvezne vlade pooblastil, da sme spet vpeljati vezano gospodarstvo pri prometu z živino, naj bi najprej vlada mislila na to, kako bi pravično uredili cene in kako bi po zmogljivih cenah preskrbeli kmetovalcem potrebno živinsko krmo.

Prenizki krvni pritisk

Na tem mestu smo že razpravljali o krvnem pritisku, toda samo o previsokem (hypertonia). Danes pa nekoliko o prenizkem krvnem pritisku (hypotonia), o katerem se sicer manj govori, toda je treba le večkrat nastopati tudi proti takemu stanju.

Višino krvnega pritiska izmerimo s pomočjo posebnega aparata, ki nam pokaže, kako visoko se dviga oziroma pada živo srebro v stekleni cevki na aparatu. Koliko bi torej moral znašati krvni pritisk pri zdravem, odraslem človeku? Neko pravilo pravi, da mora pokazati živo srebro toliko milimetrov nad 100, kolikor je dotičniku let. Potemtakem bi moral imeti zdrav dvajsetletnik okoli 120, šestdesetletnik pa okoli 160 mm krvnega pritiska. Pri nadaljnjem staranju pa krvni pritisk ne raste več, pač pa celo nekoliko pada. Navedene številke nam kažejo gornjo mejo, ki pa so pri normalnem človeku, zdravem človeku tudi lahko nekoliko nižje.

Ako torej govorimo o hipotoniji, bo živo srebro ostalo pod 100 mm. Pri hipotoniji razlikujemo tri skupine ljudi. Tako najdemo take, ki imajo na podlagi podedovanih ali pa konstitucionalnih faktorjev krvni pritisk, ki leži pod normalno točko, ki pa se pri vsem tem prav dobro počutijo in ki z nespremenjeno lahkoto opravljajo svoje delo. Med njimi najdemo celo izvrstne športnike. Takšna, takozvana esencialna hipotonija, ne predstavlja nikakršnega bolnega stanja in zato tudi ne zahteva nobenega zdravljenja.

Pri drugi skupini najdemo tudi esencialno hipotonijo. Tudi tu ni mogoče najti — tudi pri zelo natančni preiskavi — nobenih znakov kakšne organske pogreške. Edini objektivni znak je nizki krvni pritisk. Vendar nam predstavlja ta skupina ljudi, ki imajo razne subjektivne težave. Navadno so to tipični asteniki, to se pravi, da so šibke in suhljate postave s slabo razvitimi mišicami in jih kaj rado zebe v noge in v roke. Za vsako težje telesno in duševno delo so nesposobni, hitro se tudi utrudijo in se jih včasih loteva omotica ali celo nezavest. Poleg tega težijo radi slabe prebave želodca ali črevesja in so pri slabem teku. Sem spadajo navadno nevrasteniki in ljudje s slabimi živci sploh. Njihova pomanjkljiva regulacija organskih funkcij ima svoj izvor v možganih.

Kako pa je s tretjo skupino? Pri tej najdemo pa že v z roke slabega krvnega pri-

tiska v predhodnem obolenju. Tako je torej hipotonija često posledica velike izgube krvi ali pa večkratnih majhnih krvavitev, kakor tudi dolgotrajnih vročinskih bolezni, ali pa hiranje vsled raka ali jetike itd. Tudi obolelost hormonskih žlez kot n. pr. žleze ščitnice, nadobisti in drugih je lahko povod za hipotonijo.

Vedeti je treba, da pada krvni pritisk pri omaganju srca vsled srčne hibe ali pa iz drugih vzrokov. Zato je treba pri vseh organskih srčnih hihah budno paziti na krvni pritisk, ker je n e n a d n i padec prej normalnega ali previsokega krvnega pritiska večkrat nevaren pojav. Zato bo zdravnik pri vsakem srčnem nepočutju poleg kardiograma izmeril tudi krvni pritisk, kar mu mnogo pripomore k točni diagnozi in pravilnemu zdravljenju.

Vsako organsko obolenje, ki je vzrok nizkemu krvnemu pritisku, mora zdravnik vzeti v pretres in ga tudi pravočasno začeti zdraviti. Na razpolago so tu tudi različna okrepevalna sredstva, ki jim pravimo tonika. Nekateri zdravniki priporočajo tudi vbrizgavanje lastne krvi, ki ima večkrat

Stroj za ugotavljanje raka

V Združenih državah preizkušajo elektronski stroj, ki bo lahko avtomatično odkrival rakaste celice. Če bo izpopolnjen, upajo, da bo stroj idealna priprava, s katero bodo lahko preventivno preiskali vse prebivalstvo Združenih držav, glede katerega obstoja sum, da nagiba k zavratnim novotvorbam.

Stroj ne bo toliko služil kot pristno diagnostično sredstvo, temveč naj predvsem prihrani čas zdravnikom, medtem ko bo diagnoza raka prepuščena specialistu. Če bo izum odgovarjal napovedbam, bodo lahko z enim samim strojem pregledali na leto tkivo 24.000 oseb, česar bi en zdravnik samo z drobnogledom ne mogel nikdar napraviti.

Ustroj naprave temelji na znanem dejstvu, da se rakaste celice, če se jim dovaja posebno barvilo in jih obseva z ultravijoličnimi žarki, bolj svetijo ali bolj fluorescirajo kot normalne celice pri istem postopku. Občutljiva elektronska cev lahko spremeni to bolj ali manj močno „svetlobo“ celic v električni tok, ki požene posebno napravo, katerega pokaže določeno številko na kaza-

tudi to značilnost, da niža visoki krvni pritisk, nizkega pa viša.

Tudi čaji zdravilnih rastlin so tu na mestu. Taki čaji so: plešec (Hirtentäschel), korenince svišča (Enzianwurzel) in kravojca (angelike) kakor tudi druge grenke rastline, je griznjak (Tausendguldenkraut), ki mu pravijo tudi zlati grmiček. Pozabiti ne smemo tudi na pelin, namakan na črnem vinu, ki izborno deluje pri slabokrvnih ljudeh s prenizkim krvnim pritiskom. Tudi prej omenjene rastline lahko namočimo v alkoholu, bodisi v vinu ali v žganju in jih dajemo nato bolnikom v obliki vina oziroma po kapljicah. Seveda je treba pri tem upoštevati stanje želodca, kajti šibki in občutljivi želodec bo najlažje prenesel te zdravilne rastline le v obliki čaja.

Premalo pozornosti obračamo pri tej bolezni na m e d a l i strd, ki je priznana zdravilo krvnega obtoka in srca. Mnogo je takšnih hipotonikov, ki ne prenašajo dolgih presledkov med eno in drugo jedjo in jim postane slabo, ako v teh odmorih ničesar ne zavlijejo. Naj bi taki bolniki jemali večkrat na dan po eno do dve mali žlici medu med posameznimi obroki! Če ni medu, bo tudi sladkor dobrodošel. Tudi razne vodne procedure pojačajo in poživljajo krvni pritisk, enako tudi masaže in lahki šport.

Dr. K.

lu. Te številke, ki jih določa bolj ali manj močan tok, odgovarjajo raznim vrstam celic. Sedaj še izpopolnjujejo napravo v tej smeri, da se bodo pojavile številke na kazalu samo takrat, kadar bo šlo za rakasto celico.

RAK NA PLJUCIH IN KAJENJE

Dve skupini zdravnikov, ena ameriška in druga angleška, ki sta ločeno preiskovali zadevo, sta prišli do enakega zaključka: pretiran kajenje povzroča močno povečanje umrljivosti zaradi raka na pljučih.

Nevarnost je večja za kadilce cigaret kot kadilce pip, je pa vseeno, če se dim vdihava ali ne.

Poročilo angleških zdravnikov sveta za zdravniška raziskovanja so predložili spodnji zbornici. Napovedujejo, da bodo izvedli preiskavo predelovanja tobaka in s tem skušali odkriti vzrok vpliva tobaka na pljuča. Glede tega obstojata dve domnevi: da tobak naravnost škoduje nežnim in življenjsko važnim dihalnim organom, druga pa, da tobak slabi organizem in s tem pospešuje razvoj raka.

Pei nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani.)

MARIJA V TRNJU

K praznikom Marijinega rojstva in Imena je prišlo spet lepo število svetoletnih romarjev iz Podjunc in drugih krajev. Častno so bili zastopani verniki iz Djekš in Tinj. V posebni procesiji so prišli farani iz Brnce, med njimi je bil pevski zbor, ki je prepeval ubrano Marijine pesmi. Romanje je vodil č. g. župnik Maks Stindl, kateremu želimo po dolgi bolezni zdravja in novih moči za goreče dušnopastirsko delo v lepi brnški župniji.

ZELEZNA KAPLA

Suša pritiska po naših gorskih kmetijah. Živina nima paše po planinah tako, da jo morajo pred časom odpeljati iz planinskih pašnikov. Primerilo se je letos več slučajev, da se je govedo izgubilo. Iskali so jo od Koroških planin do Ovšove in Pece. Niso našli sledu. Ni verjetno, da bi živina prekorčila državno mejo. Upamo, da bodo varnostni organi našli krivce, ki tako težko oškodujejo kmete, ki se danes borijo za gospodarski obstoj, ki je težko ogrožen. Gorskim kmetom primanjkuje vode. Studenci so se posušili, v več slučajih morajo napajati živino pri oddaljenih studenih. Poročila sta se Peter Kordež in Roza Maloveršnik. Novoporočencema želimo mnogo cvetja in božjega blagoslova na življenjski poti.

Obiskal nas je znani č. g. profesor Ude iz Gradca. Njegova mati je bila leta 1850 tukaj rojena in izhaja iz znane Breznikove hiše iz Lobnika. Rojen je bil v Škocijanu, kjer je bil njegov oče nastavljen kot učitelj. Veseli nas, da se sivolasi duhovnik spominja rojstnega kraja svoje matere. Mnogo je delal za treznost, zmernost, varstvo življenja in postal svetovnoznani buditelj pravega krščanskega življenja in miru med narodi.

ŠKOCIJAN

V nedeljo, dne 16. septembra, smo imeli v Škocijanu celodnevno češčenje. Za to priliko nas je obiskal naš rojak, univerzitetni profesor dr. J. Ude.

Gospod prof. je prišel k nam iz Gradca že v petek zvečer. Pozdravili so ga zastopniki cerkve, občine in šole. Šolar mu je pri pozdravu izročil šopek cvetic, nabranih na vrtu sedanje občinske hiše — bivše šole — kjer je rojstna hiša g. profesorja. Tu je namreč pred 75 leti zagledal luč sveta kot sin takratnega tukajšnjega učitelja Udet.

V soboto je obiskal g. profesor Zelezno Kaplo, rojstni kraj svoje matere. Že dolgo vrsto let ni imel prilike obiskati tega kraja s slikovito okolico, ki prehaja tam z Jezerskega vrha preko kapelske ožine v odprtino in ravnino Dobrle vasi in Klopinskega jezera.

V nedeljo, na dan celodnevnega češčenja, je imel g. profesor med sv. mašo ob pol 10. uri pridigo vernikom, ki so popolnoma napolnili cerkev. Na podlagi desetih božjih zapovedi in na podlagi naukov iz pridige na gori je pokazal pridigar na napake današnje družbe in zlasti na napake vladajočih strank pri nas. Dokazal je, da ni mogoče pričakovati rešitve iz sedanjih težkoč ne od kapitalističnega Zapada in ne od komunističnega Vzhoda. To pa ravno zato, ker ravno tako Zapad kakor Vzhod odklanjata dekalog (deset božjih zapovedi) in druge Kristusove nauke. Obsodil je nadalje pridigar grdo in nezdravo hujskarijo k novi vojni ter nizu različnih priprave na vojno tako na Zapadu kakor na Vzhodu.

Poudaril je pridigar, da je edina rešitev iz sedanjih težav delo vsakega posameznika v znaku medsebojne nesebične ljubezni, spoštovanja ter priznavanja pravic vsakega posameznika, družine in naroda. Pri tem je še posebej poudaril: „Ni gospodujočih narodov in ne narodov-sužnjev, vsi imamo po dekalogu iste pravice do življenja in za vse velja peta božja zapoved: „Ne ubijaj!“

Še veliko drugih koristnih naukov je dal v svoji pridigi g. vseučiliški profesor in vsi verniki so z velikim zanimanjem sledili njegovim mislim. Kljub visoki starosti govori g. profesor še živahno, razločno in njegov govor je poln življenjske vsebine.

Ko so poslušalci zapuščali po sv. maši cerkev, so živahno razpravljali o vprašanih, ki jih je g. profesor v svoji pridigi nakazal. Upamo, da nas bo g. profesor še obiskal ter bo tako izpolnil našo željo, da bi ga še večkrat videli v njegovem domačem kraju in da bi ga slišali v naši župni cerkvi. Za to mu bomo še posebej hvaležni.

Tri Korošice ne mirujejo

Lakenheath, v septembru 1951.

Gotovo bo danes marsikateri bralec „Našega tednika“ globoko vzdihnil in rekel: „Že zopet se oglašajo te klepetulje! Tak pojte se že solit, vsi kranjski Janezi in tiste tri Korošice, da bo že enkrat mir!“

Toda ta zadeva za nas tri ni tako enostavna. Četudi živimo tu v Angliji daleč narazen, vendar smo se danes spet zbrali, ker se je v zadnjem času marsikaj pripetilo, o čemer moramo sklepati in se pogovoriti.

Kar torej pričnimo, da naši cenjeni bralci ne bodo izgubili preveč časa. Zgodilo se je namreč, da nas je „Naš tednik“, katerega tako zelo rade beremo in komaj čakamo vsake številke, da nas je torej ta „Naš tednik“, tja v daljino Kanado zanesel. Tam nas je pustil v sredini strašnega gozda, kar končno samo na sebi še ni bilo tako hudo in strašno, saj pri nas je korajža doma. Še prijetno bi bilo tam v gozdu na počitnicah, toda groza pregrozna, kaj takega nismo pričakovali. Tam v tistem kanadskem pragozdu nas je napadlo kar osem Kranjcev — k sreči samo v časopisu — in k temu so bili še vsi ti Kranjci sami Janezi. Za božjo voljo, kje so se le vzeli? Eden med njimi je bil tako dolg in tistega smo se najbolj bale. Ne moremo niti povedati, kako smo se ustrašile. In k temu so še vsi ti Janezi po samih žgancih in po kislem zelju „dišali“. Gotovo so bili ravno po večerji.

Hotele smo se — ko smo se malo znebile strahu — s temi Janezi pogovoriti in to seveda kar po domače, saj angleško mi znamo bolj tako, Janezi pa najbrž še manj kot tako. Toda tisti Žefrančkov Janez je kar naprej besedičil in pri tem nas kar nič ni dobro priporočal, ta presneti Kranjec. Ko smo končno le prišle do besede, smo seveda začele govoriti, malo z jezikom na tudi de-

loma kar z rokami. Mahale in opletale smo torej z jezikom in z rokami po Janezih in veste kaj se je zgodilo? Kranjski Janezi so se spustili v tek, tako so jo cvrli, da se je kar kadilo za njimi. Še povedati jim nismo mogle, kar smo nameravale, zato pa jim kar pismeno odgovarjamo:

Torej poslušajte, kranjski Janezi tam v Kanadi. Če nas ne bodele malo bolj hvalili in ne boste obžalovali svojih obrekovanj, vam bomo morale ponovno napovedati vojno tam v kanadskem pragozdu. Za vsak slučaj smo že naročile več sto tistih letalskih ptičev, ki bodo menda drugo leto že gotovi. In še to rečemo, kdor si življenja sam ne bo rešil, me mu ga ne bomo.

Že se nam vse tako dozdeva, da me tri pri kranjskih Janezih res ne bomo imele sreče. Kljub tej slutnji pa mi je Mojca le dovolila, da jo po „Našem tedniku“ lepo predstavim. Torej Lončarjeva Mojca je lansko leto izpolnila 24. leto, zna kuhati in zna presti ter zna tudi hišico pomesti. Je pa kuštravih las in sredi obraza ima nos. Ta nos je sicer malo navzgor zavihan, toda Mojca je kljub temu na ta svoj nos silno ponosna, ker pravi, da je ta nos podedovala od svoje babice. Drugače pa gleda naša Mojca čisto nedolžno v svet. O svoji preteklosti pa Mojca tole pripoveduje:

Pri Lončarju, kjer je Mojca doma, so imeli tri koze in dva kočaja. Pa sedem otrok je bilo pri hiši in ti otroci so se vsak dan sproti stegli, zlasti še takrat, ko bi bili morali najbolj mirovati, ko jih je namreč babica spat spravljala. Ta je večkrat rekla: „Rada bi pa videla, kaj bo iz teh otrok, ko se kar naprej med seboj pretepajo.“ Če bi se torej kakemu Janezu Mojca dopadla, naj kar piše, ne bo na slabem. Le to mu mora že v naprej povedati, če bo preveč — kdaj bo preveč, bo ona sama pre-

sodila — pri kartah sedel ali sedeti hotel, tedaj se bo bliskalo po njegovi glavi.

Sicer pa se kar malo bojim, da smo kakemu hudomušcu ali pa še več hudomušnežem šle na lino. Če pa je tako, bi bilo pa tem vsem hudomušnežem treba temeljito glavo oprati, pa še tistemu uredniku tam pri „Našem tedniku“, ki dopusti, da se ti kranjski Janezi s svojo hudomušnostjo zabavajo s pisarjenjem v „Našem tedniku“. In če bi me tri mogle tja v kanadsko pokrajino Ontario. Tam bi šele bila prava žehta, ko bi morale vsem kranjskim Janezom glave oprati za njihove hudomušnosti. Tistega Žefrančkovega Janeza bi kar celega skopale v kaki luži, pa če bi se tudi v njej utopil.

Da pa ne bo kdo rekel, da nismo za nobeno resno delo in da se na resno delo ne spoznamo, moram pa še tole povedati:

Nismo samo za zabavo tu v Angliji. Ena izmed nas se uči noč in dan angleško. Druga se je že večkrat v Angliji preselila iz enega službenega kraja v drug kraj pa pravi: „Ker sem še mlada, grem lahko še po svetu, ko bom enkrat stara, bom pa potem malo več doma.“ Tretja pa seveda tudi ni dosti boljša, si službe kar naprej prebira pa pravi: „Saj je vse eno, kje služiš, da se le dobro in pošteno preživiš.“

In če se je Lončarjeva Mojca malo preveč pohvalila, da vse zna, naj ji nihče ne zameri, saj kislo zelje in žgance pa res vsaka Korošica zna kuhati in to je ravno tista košta, ki jo Janezi tako hvalijo.

Predno pa končam, moram še vseeno v imenu nas vseh treh kljub silni jezi, ki je preje vladala med nami in Janezi, poslati vsem kranjskim Janezom tam po širni Ameriki in tudi še po Koroškem, če jih je še kaj tam, prav lepe pozdrave. Najlepše pa pozdravljamo tudi vse bralce „Našega tednika“.

Tri Korošice

Bei mir bleibt oft
so manches Stück
(weil's keiner essen
will) zurück.

Ist mein Gemüse
auch das beste,
so gibt's doch
immer wieder Rest!

Ist meine Suppe
noch so köstlich,
bleibt doch mancher
Schöpfer restlich!

Bei mir wird's immer
viel zuwenig
denn meine Kuchen
sind von „König“!

König
BACKPULVER
*mit den
Bilderrezepten*

Slavenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Oddaje vsak dan od 14.30 do 15.00, ob sobotah od 9.00 do 9.30, ob nedeljah in praznikih od 7.15 do 7.45, v torek in izmenoma vsak drugi četrtek in soboto tudi od 18.30 do 18.55. — Poročila pri vsaki popoldanski oddaji.

- 23. 9.: Verski govor — „Miklova Zala“ v Svatnah
- 24. 9.: Iz svetovne literature
- 25. 9.: Zdravnik — Zvečer: Jezikovni paberki iz Koroške (Dr. R. Ložar)
- 26. 9.: Gospodinja in gospodar
- 27. 9.: Oddaja za mladino
- 28. 9.: Sodobna vprašanja
- 29. 9.: Iz slovenske literature — Zvečer: Zvočna igra
- 30. 9.: Verski govor — Pol za res — pol za smeh...

Opozorjamo na radio-oddajo v nedeljo, dne 23. septembra. (Miklova Zala)

NEW-YORK

(val 19, 25, 31, 49, 251 in 379 m)

Oddaje vsak dan ob 18.—18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 379).

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Oddaje vsak dan od 5. do 7., od 12. do 15.30 in od 18. do 24. ure, ob nedeljah od 6.30 do 24. ure. — Gospodinski nasveti vsak torek in petek med glasbenim sporedom od 6.15 do 7. ure, ob torkih tudi ob 13.50. — Kmetijski nasveti ob nedeljah ob 16.50 — Kulturni pregled ob četrkih ob 14.15 — Zanimivosti iz zdravstva in prirode ob sredah ob 19.40 in ob petkih ob 14.15 — Prireditelji slovenskih narodnih pesmi ob petkih ob 18.00 — Vsak dan ob 22.30 na valu 327,1 m oddaja za inozemstvo. 21. septembra ob 20.15: Pesmi pred pol stoletja, 22. septembra ob 18.10: Slov. narodne pesmi. 23. septembra ob 12.00: najboljši zbori pojo, ob 17.00: Narodne pesmi.

KINO

Celovec - Klagenfurt

STADTTHEATER

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
Od 21. — 27. IX.: „Der Fall Rabanser“

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30
Od 21. — 27. IX.: „Der König“

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30, ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.
Od 21. — 24. IX.: „Der gebrochene Pfeil“
Od 25. — 27. IX.: „Venus macht Seitensprünge“

LETNE SRAJCE (svetle, stalne barve) v vseh modnih barvah . . . S 78.—

Pichler

BELJAK-VILLACH
Bahnhofstraße 9

Kroj napravi moža!

Ko obiščete Celovec, kupite šolske in damske torbice, nahrbtnike, denarnice, KOVČKE itd.

najugodnejše pri

Hegenbart

Celovec-Klagenfurt, Villacherstraße 9
(pri prometnem stražniku)

URADNE OBJAVE

Občinski urad Kotmara vas — Köttmannsdorf

JAVNI RAZPIS

Občina Kotmara vas razpisuje za zgradbo učiteljskega stanovanjskega poslopja v Kotmari vasi mizarska dela. Ponudbene podatke je mogoče dobiti takoj proti plačilu odgovarjajočega zneska za stroške pri referatu za občinske visoke zgradbe v Celovcu, Miesstaler Strasse 1, soba 211. Tam je treba oddati tudi ponudbe do 24. septembra 1951. Natečajno odpiranje ponudb bo omenjenega dne ob 9. uri.

Župan

Okrajni gradbeni urad (gradnja cest) v Celovcu razpisuje dela in dobave za obnovo stenskega obzidja in razširitve ceste v Gospe Sveti — Maria Saal, na podaljšku otmanske deželne ceste, B-12, pri cestnem kilometru 0.900.

Podatke o pogojih ponudbe je mogoče dobiti na gradbenem uradu (gradnja cest) v Celovcu, soba 3, v času od 8. do 12. ure ob uradnih dneh proti plačilu 20 šilingov. Tam so na vpogled tudi zadnji načrti.

Ponudbe je treba oddati do 28. septembra 1951, do 9. ure, pri gradbenem uradu (gradnja cest) v Celovcu, Sabidussigasse, soba 6, kjer bodo ponudbe natečajno pregledane ob označenem času.

Za okrajni gradbeni urad (gradnja cest) v Celovcu:

Dipl.-ing. Richard Veit
Deželni gradbeni svetnik.

Vse, kar potrebujete za šolo in pisarno, dobite v največji izbiri v trgovini papirja in pisarniških potrebščin

Gutenberghaus

M. H. Sterneck

Celovec - Klagenfurt Heiligen-Geist-Platz

Domača in inozemska bogata zaloga pnevmatik in gumijastih dušnic (Schläuche)

Avto hiša Kaposi & Co.

Celovec-Klagenfurt
Villacher Straße 51
Telefon 18-32

Kupujem uporabljivo železo — staro železo — razne kovine — cunje — star papir — kosti — ščetine

G. FRICK

Celovec-Klagenfurt, Salmstrasse 7

Otroško perilo, nogavice, puloverji

kvalitetno in poceni

Griener

Celovec - Klagenfurt, Burggasse

MALI OGLAS

Cementno strešno opeko kupite najboljšje pri izdelovalcu Johann-u Zagar-ju v Celovcu, Rampenstrasse 15. Naprodaj imam tudi vsako množino najboljšega jugoslovanskega in avstrijskega cementa po najnižjih cenah, v plačilo vzamem tudi les in dostavljam na dom. Prepričajte se.

Bozor!

Slovenske plošče!

Uprava „Našega tednika“ ima na razpolago še nekaj slovenskih gramofonskih plošč. Zanimanci morejo naročiti plošče pri upravi „Našega tednika“, nakar jih bomo poslali nato po povzetju. — Cena ploščam odgovarja približno cenam nemških plošč.

Mogoče je naročiti plošče tudi za inozemstvo in jih pošljamo naravnost naslovnikom, vendar pa je v tem slučaju treba plačati plošče v naprej.

Na razpolago so sledeče plošče:

- Cej so tiste stezice — Ste vidli banova
- Terezinka — Vozniki nam pripeljejo
- Skov vas — Kmečki valček
- Nocoj pa je ena lušna noč — Krojaček
- Za mal dnarja mal muzike — Da bi ja znala

Pjesma Zagrebu — Pjesma Jadrana
Jedan mali brodič — Omili u selu divojka
Moj očka ma konjička dva — Čez tri gore
Slovenski dom — Veselje na Gorenjskem
Kjer narcise cveto — Kodrolašček
Fala — Popevke sem slagal
Alenka — Ljubljanski nogomet
Ti si urce zamudila — Sonce v zavesah
Pojdem v Rute — Pa moje ženke glas
Plantec — Roža je ocvela
Marice divojko — Od Celja do Zavca
Njega ni...

Hubert Hofer

Celovec - Klagenfurt
Gefreidegasse 7/8

Stroji in orodje - elektromotorji - hišni vodovodi - dizelmotorji - gnetilniki

Vse kmetijske stroje

v najboljši kakovosti dobite pod zelo ugodnimi pogoji pri domačem podjetju

JOHAN LOMSCHEK

Zagorje-Sagerberg, P. Eberndorf.

Tam dobite tudi vsa pojasnila in navodila, kako morete dobiti pri nakupu strojev subvencije.

Vse gospodarske stroje, mlečne centrifuge, kolesa, šivalne stroje in glasbila kupujte v zgoraj omenjeni trgovini.

Strein

Vse šolske potrebščine

Največja izbira

polnilnih peresnikov računal itd.

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstraße 35

Beljak-Villach, Italienerstraße 7

NAGLUŠNI, POZOR!

Slušalne aparate, model VV šil. 954.—
Slušalne aparate model LV šil. 1350.—
dobite pri Radio Schmidt, Celovec,
Bahnhofstraße 22

Specialna trgovina dežnih plaščev

V. Tarmann

CELOVEC-KLAGENFURT

Völkermarkterstrasse 16

POPAVLJAMO IN IZDELUJEMO

PO MERI DEŽNE PLAŠČE

Dobra knjiga

ŠE VEDNO PO STARI CENI

Album Koroške	10 šilingov
Križ na gori (Ivan Cankar)	5.—
Rotija (Mausser)	3.—
Sin mrtvega (Mausser)	3.—
Prekleta kri (Mausser)	3.—
Čmokec poskokec (Bazilij)	3.—
Cela kolekcija stane	20 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 2.— U. S. A. dolarja

Schleppe pivo - tekoče hranivo!

Izdelava vseh vrst tkanin iz ovčje volne, loden, odeje in preja iz čiste volne.

Originalni loden za noše, priporočen po koroškem uradu za domačo obrt.

SCHAFWOLLENFABRIK

JOHANN PENKER

PUSARNITZ * KÄRNTEN